
XXIII

BIBLIOGRAFIA DE CONSULTA

Sumari

1. Introducció
2. Criteris de composició de les referències de documents
 - 2.1. El concepte de *referència*
 - 2.2. Classes de referències
 - 2.3. La disposició de les referències en el text
 - 2.4. Regles generals per a la composició de les referències
 - 2.5. La responsabilitat del document
 - 2.6. La informació sobre el títol
 - 2.7. La informació sobre l'edició
 - 2.8. La informació sobre dades específiques de material o tipus de publicació
 - 2.9. La informació sobre la publicació o distribució
 - 2.10. La informació sobre la descripció física del document
 - 2.11. La informació sobre la col·lecció
 - 2.12. La informació complementària o addicional
 - 2.13. La informació relativa al número normalitzat
3. Manuals i formularis [→ CD-ROM]
4. Reculls lexicogràfics generals monolingües [→ CD-ROM]
5. Reculls lexicogràfics generals plurilingües [→ CD-ROM]
6. Reculls lexicogràfics específics [→ CD-ROM]
7. Vocabularis i diccionaris especialitzats [→ CD-ROM]
8. Altres publicacions relacionades amb el llenguatge administratiu i jurídic [→ CD-ROM]
9. Publicacions periòdiques [→ CD-ROM]
10. Reculls bibliogràfics [→ CD-ROM]
11. Altres publicacions [→ CD-ROM]
12. Metacercadors lingüístics [→ CD-ROM]

MANUAL
LA REDACCIÓ I L'EDICIÓ DE TEXTOS
D'ESTIL

1. Introducció

Afortunadament, d'ençà dels anys vuitanta del segle passat la feina de correcció de textos i d'assessorament lingüístic en llengua catalana es pot exercir amb un suport institucional i bibliogràfic considerable.

La professionalització de la correcció i l'assessorament lingüístics, actualment, és possible, sobretot, gràcies a la formació universitària de tercer cicle, mitjançant cursos de postgrau i mestratges universitaris, sense oblidar la tasca de base que desenvolupen encara diverses institucions culturals arreu del territori amb l'organització de cursos relacionats amb aquestes especialitats.

El suport bibliogràfic, que ha crescut i s'ha diversificat moltíssim, s'ha pogut valer d'aportacions d'institucions de gran prestigi, com l'Institut d'Estudis Catalans, el TERMCAT, les diferents universitats dels Països Catalans, la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, la Direcció General de Política Lingüística del Govern Balear, l'Àrea de Política Lingüística de la Secretaria Autònoma de Cultura i Política Lingüística de la Generalitat Valenciana i la Secretaria de Política Lingüística del Govern d'Andorra, i també d'altres entitats, com les editorials, els mitjans de comunicació i alguns ens particulars.

Així mateix, la universalització de l'ús de la xarxa Internet permet accedir a un gavadal de recursos lingüístics i culturals que, d'una altra manera, serien inaccessibles.

Atesa, doncs, aquesta gran quantitat de material de suport, en una obra com la que presentem és oportú de donar notícia de totes les publicacions i altres treballs útils per a la redacció, la traducció, la revisió i l'edició de textos i per a l'assessorament lingüístic en relació amb la nostra llengua. L'extensió d'aquest recull ha fet recomanable de disposar aquesta informació en un fitxer en PDF del CD-ROM adjunt, perquè pugui ser localitzada amb més comoditat.

Hem classificat el material en **deu** grans blocs: «Manuals i formularis» (§ 3), «Reculls lexicogràfics generals monolingües» (§ 4), «Reculls lexicogràfics generals plurilingües» (§ 5), «Reculls lexicogràfics específics» (§ 6), «Vocabularis i diccionaris especialitzats» (§ 7), «Altres publicacions relacionades amb el llenguatge administratiu i jurídic» (§ 8), «Publicacions periòdiques» (§ 9), «Reculls bibliogràfics» (§ 10), l'inevitable calaix de sastre «Altres publicacions» (§ 11) i «**Metacercadors lingüístics**» (§ 12).

No cal dir que, al costat d'aquesta llista, cal tenir en compte també la bibliografia, en català i en altres llengües, que s'ha fet servir en l'elaboració dels capítols d'aquest llibre i que es troba al final de cada capítol.

L'última versió de la llista que presentem en el CD-ROM d'aquest capítol es va tancar el 31 de juliol de 2008, amb alguna obra escadussera posterior.

2. Criteris de composició de les referències de documents

Al llarg d'aquest capítol parlarem de *document* o *obra*, indistintament, en el sentit de «peça o grup de peces de qualsevol forma física, publicada, posada en circulació o

tractada com una unitat i que com a tal és la base d'una descripció bibliogràfica individual».¹

Hem vist en un altre capítol un ampli ventall de possibilitats de redacció de les referències bibliogràfiques i la informació mínima imprescindible que ha de contenir una referència.² Tanmateix, en una llista de referències real, generalment hi ha més dades i s'hi donen molts més casos que els previstos en general en els criteris que figuren en els llibres d'estil d'institucions i empreses.

Amb la finalitat d'oferir una informació detallada i completa dels criteris que calen per bastir una llista de referències que es pot donar realment, en aquest capítol exposarem exhaustivament els que hem fet servir en la redacció d'aquesta tercera edició del MANUAL D'ESTIL. També exposarem com s'haurien de disposar les altres informacions que, tot i no ser imprescindibles, es poden considerar necessàries en determinades circumstàncies, i igualment hem tingut en compte tots els tipus d'obra possibles que podrien ser objecte d'una referència bibliogràfica.

Els autors, a l'hora de decidir els tipus de lletra i la puntuació que volíem fer servir per redactar les referències bibliogràfiques dels documents consultats en cada capítol i de les obres de consulta en general (§ 3-11 d'aquesta part quarta), ens hem basat, sobretot, en les *Regles angloamericanes de catalogació* (AACR2), tot i que ens n'hem apartat en algun detall menor, que indiquem quan escau, amb la finalitat de fer més entenedora la referència.³

2.1. El concepte de referència

La referència d'un document és el conjunt de dades que permeten identificar-lo inequívocament.

Naturalment, es poden donar moltes informacions en relació amb un document publicat o inèdit, des de dades estrictament formals (dimensions, pes, tipus de relligadura) fins a dades estrictament conceptuals (matèries tractades, camps del coneixement implicats); però són ben poques les necessàries perquè qualsevol persona es pugui fer càrrec del document de què es tracta i el pugui localitzar en una biblioteca —si tan sols el vol consultar— o en una llibreria o un establiment especialitzat —en el cas que el vulgui adquirir.

Les dades mínimes imprescindibles per referenciar un document complet són les que figuren en els esquemes que hem donat més amunt⁴ i que resumim en l'apartat 2.2. En aquest capítol, a més, exposarem amb detall les dades més rellevants que pot contenir cada classe de document, d'acord amb el sistema de puntuació i tipografia que

1. *Regles angloamericanes de catalogació: Traducció de les Anglo-American Cataloguing Rules, second edition, 1988 revision*, Barcelona i Vic, Biblioteca de Catalunya i Eumo, 1996 (amb un llibret d'esmenes de la versió anglesa fetes el 1993), p. 727.

2. Capítol XIII, § 2, especialment els quadres de l'apartat 2.5.

3. Malgrat el canvi de plantejament que ha experimentat la part teòrica d'aquest capítol, no podem oblidar que, en la primera edició d'aquest MANUAL D'ESTIL, Mercè Sallas, documentalista del TERMCAT; Teresa Gil, bibliotecària del Parlament de Catalunya, i Rosa Soler i Eulàlia Miret, del Servei de Catalogació, Documentació i Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans, ens van ajudar valuosament quan preparàvem aquest capítol (en el període comprès entre 1990 i 1995). En l'edició present, ens han tornat a ser d'un gran valor les opinions d'Eulàlia Miret, cap de l'actual Servei de Documentació i Arxiu de l'IEC.

4. Cf. els quadres de l'apartat 2.5 del capítol XIII.

hem seguit al llarg d'aquest MANUAL D'ESTIL per indicar els documents consultats al final de cada capítol i les obres que figuren en la bibliografia de consulta dels epígrafs 3-11.

2.2. *Classes de referències*

Es pot dir que hi ha tantes classes de referències com classes de documents o obres, per bé que les dades essencials són gairebé les mateixes en tots els casos: els responsables de l'obra (cf. § 2.5), el títol de l'obra (cf. § 2.6), el lloc d'edició o de distribució (cf. § 2.9.1), els responsables de l'edició o distribució (cf. § 2.9.2) i la data de publicació o distribució (cf. § 2.9.3). Aquestes dades mínimes són vàlides per a obres impreses no periòdiques (cf. § 2.4.3.1). En el cas de les obres en línia i de discos, pintures, escultures i, en general, per a qualsevol altra mena de publicació no periòdica, sigui quin sigui el suport, cal afegir les dades específiques de material o tipus de publicació (cf. § 2.4.1.1.b, 2.4.1.1.c i 2.4.2.2-2.4.2.10).

Les dades essencials de les publicacions en sèrie són: el títol de la publicació en sèrie (cf. § 2.5.3), el lloc d'edició o de distribució (cf. § 2.9.2.1), el número del volum i/o de l'exemplar (cf. § 2.8.2.2) i la data de publicació o distribució (cf. § 2.9.2.3).

En el cas dels recursos electrònics, cal afegir, a més, l'adreça d'Internet (cf. § 2.9.3.1) i la data en què s'ha consultat aquesta obra (cf. § 2.9.3.2), ja que el caràcter efímer que, de moment, té tota la informació que es pot trobar arreu de la xarxa Internet —sotmesa a una actualització o renovació constant— fa imprescindible que s'especifiqui on i quan s'ha trobat una obra determinada.

D'altra banda, si referenciem únicament una part de l'obra, aleshores hi hem d'afegir encara el nom dels responsables de la part (cf. § 2.5.2 i 2.5.4), el títol d'aquesta part (cf. § 2.6.3) i les pàgines o altres elements d'indexació que ens permetin delimitar l'inici i el final de la part dins el conjunt de l'obra (cf. § 2.10.1.2 i 2.10.2.2).

2.3. *La disposició de les referències en el text*

Les referències d'obres es poden trobar dins de text seguit (enmig d'un paràgraf, per exemple) o bé separades del text en nota o en una llista a part.

Generalment, les referències dins de text estan abreujades, per tal de no dificultar excessivament la lectura, i remetent a una llista que figura, habitualment, al final del text o de l'obra que l'enclou.

- [1a] Aquesta centralitat de la combinació permetria que un traductor pugui exercir amb èxit tot i tenir mancances notables en alguna de les subcompetències (Mayoral Asensio, 2001, p. 111).
- [1b] Aquesta centralitat de la combinació permetria que un traductor pugui exercir amb èxit tot i tenir mancances notables en alguna de les subcompetències (Mayoral Asensio, 2001: 111).

2.3.1. *Les llistes de referències*

Les llistes de referències, que en general apareixen al final però també poden estar situades al començament o en una altra part adient del document, poden constituir un sol bloc o bé poden tenir les referències agrupades d'alguna manera.

D'altra banda, la llista i cada agrupació de la llista estan ordenades per algun sistema: alfabètic, cronològic, temàtic, etcètera. Les referències contingudes en cada agrupació segueixen també una ordenació que, si no hi ha cap més criteri aplicable, ha de ser alfabètica pel cognom dels autors.

2.3.1.1. LES LLISTES ALFABÈTIQUES

La *llista alfabètica* de referències és la més habitual en l'àmbit bibliogràfic i documental. En el MANUAL D'ESTIL, el sistema d'ordenació és el discontinu amb partícules.⁵

Per poder ordenar completament qualsevol llista bibliogràfica es tenen compte els aspectes següents:

a) Per facilitar l'ordenació, s'escriuen en versaleta els cognoms de cadascun dels autors, i el paràgraf que conforma cada referència es compon en paràgraf francès, és a dir, entrant una mica les línies del text a partir de la segona ratlla de la referència. Per aquest mateix motiu, s'anteposa el cognom al nom.

[2] **LLUÍS FONT**, Pere. *Joaquim Carreras i Artau*. *Semblança biogràfica*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2000.

[3] **FREIXA**, Judit; **SOLÉ**, Elisabet; **CABRÉ**, M. Teresa. *Descripció quantitativa dels neologismes documentats durant l'any 1995 a la premsa en català*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Institut Universitari de Lingüística Aplicada, 1998.

Si hi ha una coincidència absoluta d'autors i funcions, a partir de la segona referència se substitueix la menció de responsabilitat per un guió llarg i un espai fix (mig quadratí, aproximadament).

[4] **FONT I QUER**, Pius. *Iniciació a la botànica*. *Morfologia externa*. Barcelona: Fontalba, 1979.
— *Plantas medicinales: El Dioscórides renovado*. Barcelona: Labor, 1985.

Si hi ha coincidència de responsabilitats però funcions diverses (p. ex., «coord.», «dir.», etc.), es fan entrades independents per cada funció.

[5] **SOLÀ**, Joan. *Sintaxi normativa*. *Estat de la qüestió*. 3a ed. Barcelona: Empúries, 1997. [1a ed., 1994]
SOLÀ, Joan (dir.). *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, 2002. 3 v.

Totes aquestes entrades s'ordenen de la manera següent:

[6] **SOLÀ**, Joan
SOLÀ, Joan (coord.)
SOLÀ, Joan (dir.)
SOLÀ, Joan [*et al.*]
SOLÀ, Joan; **LLORET**, M. Rosa; **MASCARÓ**, Joan
SOLÀ, Joan; **PUJOL**, Josep M.

En el cas que es facin constar els dos cognoms, el nexa copulatiu entre els cognoms (*i*, en el cas del català) no es té en compte a l'hora d'ordenar-los alfabèticament. Sí que es tenen en compte, però, l'absència del segon cognom i la presència de preposicions i articles.⁶

5. Vegeu el capítol XIV, § 4.2.

6. Per a l'ordenació alfabètica d'antropònims, vegeu també els capítols XIII, § 2.7, i XIV, § 5.2.

- [7] CARRERAS I ARTAU, Joaquim
CARRERAS BARNÉS, Josep
[8] AINAUD I DE LASARTE, Joan
AINAUD ESCUDERO, Jordi

Cap columna de referències d'una pàgina no pot començar amb una obra que tingui com a responsabilitat un guió llarg. En aquest cas, cal restituir tota la menció de responsabilitat, que es pot emmarcar amb claudàtors si es considera que no pot ser confusoriari aquest ús dels claudàtors en aquell context.

b) És totalment desaconsellable emprar abreviacions genèriques del tipus *«DD. AA.» ('diversos autors') o, encara pitjor, *«AA. VV.» ('autors varis'), no solament pel fet de fer servir inicials dobles com a marca de plural, sinó sobretot perquè no aporta cap informació útil a les dades bàsiques de l'obra i perquè complica innecessàriament l'ordenació alfabètica de les referències.

- [9a] * AA. VV. *Catàleg de llibres de text i manuals universitaris en català, 1999.* [Barcelona]: Generalitat de Catalunya. Comissionat per a Universitats i Recerca, [1999].
CABRÉ, M. Teresa; LORENTE, Mercè. *Els diccionaris catalans de 1940 a 1988.* Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1991.
DD. AA. *Criteris lingüístics per a la senyalització viària.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 1992.
ESTEVE, Francesc; IBOR, Teresa; MELIÀ, Josepa. *Bibliografia específica i terminològica d'art.* València: Universitat de València. Servei de Normalització Lingüística, 1999.

Tampoc no és admissible indicar que l'autor/ra és *«Anònim», pels mateixos motius.

- [9b] * ANÒNIM. *Catàleg de llibres de text i manuals universitaris en català, 1999.* [Barcelona]: Generalitat de Catalunya. Comissionat per a Universitats i Recerca, [1999].
ANÒNIM. *Criteris lingüístics per a la senyalització viària.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 1992.
CABRÉ, M. Teresa; LORENTE, Mercè. *Els diccionaris catalans de 1940 a 1988.* Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1991.
ESTEVE, Francesc; IBOR, Teresa; MELIÀ, Josepa. *Bibliografia específica i terminològica d'art.* València: Universitat de València. Servei de Normalització Lingüística, 1999.

Per tant, si no hi consten autors concrets, cal ordenar pel títol.⁷

- [9c] CABRÉ, M. Teresa; LORENTE, Mercè. *Els diccionaris catalans de 1940 a 1988.* Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1991.
Catàleg de llibres de text i manuals universitaris en català, 1999. [Barcelona]: Generalitat de Catalunya. Comissionat per a Universitats i Recerca, [1999].
Criteris lingüístics per a la senyalització viària. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 1992.
ESTEVE, Francesc; IBOR, Teresa; MELIÀ, Josepa. *Bibliografia específica i terminològica d'art.* València: Universitat de València. Servei de Normalització Lingüística, 1999.

7. Recordem que, segons les AACR2, si el primer mot del títol és un article, aquest determinant no és tingut en compte a l'hora d'ordenar. En català, creiem que és preferible aplicar aquesta regla únicament a l'article definit (*el, la, els, les*), ja que de vegades és difícil determinar si ens trobem davant un article indefinit o davant un quantitatiu (*un, una, uns, unes*) (cf. el capítol XIV, § 5.3.2); aquest segon criteri divergeix dels de les AACR2 (cf. § A.4D1, p. 649).

c) Les obres pertanyents als mateixos autors (sempre que facin funcions idèntiques) s'ordenen cronològicament entre elles (cf. 2.3.1.2). Un exemple d'aquesta classe de llistes és la bibliografia que hi ha sistemàticament al final de cada capítol d'aquest MANUAL D'ESTIL.

- [10] FABRA, Pompeu. *Gramàtica de la lengua catalana*. Facsímil de: 2a ed. Barcelona: Aqua, 1982. [1a ed., 1913].
— *Gramàtica catalana*. 11a ed. Barcelona: Teide, 1991. [1a ed., 1956]
— *Gramàtica catalana*. Facsímil de: 7a ed., 1a reimpr. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2000. [1a ed., 1918]
— *Obres completes*. Vol. 1: *Gramàtiques de 1891, 1898, 1912*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2005.

Dins un mateix autor/ra i un mateix any, les obres s'ordenen alfabèticament pel títol i, en acabat, s'afegeix una lletra minúscula cursiva (en ordre creixent començant per la lletra *a*) per poder-les distingir si s'hi fa referència des del text del document.

- [11] CABRÉ, M. Teresa. *La terminologia: La teoria, els mètodes, les aplicacions*. Barcelona: Empúries, 1992.
— *A l'entorn de la paraula, I: Lexicologia general*. València: Universitat de València, 1994a.
— *A l'entorn de la paraula, II: Lexicologia catalana*. València: Universitat de València, 1994b.
— «Sobre el valor dels diccionaris». *Revista de Catalunya* [Barcelona], núm. 106 (abril 1996), p. 99-111.
— *La terminologia: Representación y comunicación*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Institut Universitari de Lingüística Aplicada, 1999.

d) Quan hi ha més d'un autor/ra, es transcriuen en l'ordre en què figuren en el document, d'esquerra a dreta i de dalt a baix, i ordenem pel cognom i el nom de fonts del primer autor/ra. Una vegada agrupades totes les obres que tenen el mateix primer autor, se subordenen pel segon i, en acabat, pel tercer. Si n'hi ha més de tres, es posa la menció del primer autor seguida de l'expressió llatina *et al.* ('i d'altres'); les referències amb un autor i l'expressió *et al.* se situen en primer lloc. Si coincideix el primer dels autors i els altres són diferents, es fan entrades separades per a cada obra.

- [12] BARGALLÓ, Maria [et al.]. «El tratamiento de los elementos lexicalizados en la lexicografía española monolingüe». *Revista de Lexicografía* [la Corunya], vol. iv (1997-1998), p. 49-65.
BARGALLÓ, Maria; CUBELLS, Olga; GINEBRA, Jordi. «Lexicografia i fraseologismes verbals: el *Diccionari català-valencià-balear*». A: GUISCAFRÈ, Jaume; PICORNELL, Antoni (ed.). *Actes del Congrés Internacional Antoni M. Alcover* (Palma, 17-21 desembre 2001). Barcelona: Universitat de les Illes Balears: Càtedra Alcover-Moll-Villangómez: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003, p. 422-435.
BARGALLÓ, Maria; GINEBRA, Jordi. «Doctrina sobre idiomacidad y fraseología en algunas gramáticas catalanas y españolas de los siglos XVIII y XIX». A: ESPARZA TORRES, Miguel Ángel; FERNÁNDEZ SALGADO, Benigno; NIEDEREHE, Hans-Josef (ed.). *Estudios de historiografía lingüística: Actas del III Congreso Internacional de la Sociedad Española de Historiografía Lingüística* (Vigo, 7-10 febrer 2001). Vol. I. Hamburg: Helmut Buske, 2002, p. 789-804.

e) Si hi ha referències d'obres d'un mateix autor/ra amb un cognom i amb dos, és responsabilitat de qui fa la llista decidir si s'ajunten o no; cal estar ben segur que es tracta de la mateixa persona. En cas de dubte, és preferible mantenir les referències separades. Si les acabem ajuntant, és preferible posar entre claudàtors el segon cognom, per indicar que no en totes les obres figuren els dos cognoms; també es pot emprar aquest recurs per distingir dos autors/res que tenen el mateix nom i el mateix primer cognom.

- [13a] MARTÍ, Joan. *Obra primera*. [...]
MARTÍ I CASTELL, Joan. *Obra segona*. [...]
- [13b] MARTÍ [I CASTELL], Joan. *Obra primera*. [...]
— *Obra segona*. [...]
- [14a] CABRÉ, M. Teresa. *La terminologia: Les teories, els mètodes, les aplicacions*. Barcelona: Empúries, 1992.
CABRÉ, M. Teresa. *Estructura gramatical i lexicó: El mot mínim català* [microforma]. Tesi (doctorat). Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, 1993.
- [14b] CABRÉ [I CASTELLVÍ], M. Teresa. *La terminologia: Les teories, els mètodes, les aplicacions*. Barcelona: Empúries, 1992.
CABRÉ [I MONNÉ], M. Teresa. *Estructura gramatical i lexicó: El mot mínim català* [microforma]. Tesi (doctorat). Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, 1993.

2.3.1.2. LES LLISTES CRONOLÒGIQUES

La llista cronològica és l'agrupació de referències classificades, generalment, per anys disposats en ordre creixent. En el cas que hi hagi dates expressades amb el mes i l'any o amb el dia, el mes i l'any (data completa), es posen en primer lloc les referències que tenen l'any tot sol com a data; a continuació, dins el mateix any, es posen les referències amb el mes i l'any, i dins cada mes, les referències amb la data completa. L'any tot sol equival a la data completa del primer dia de l'any per bé que el precedeix, i el mes tot sol equival a la data completa del dia primer del mes i també el precedeix; els altres períodes temporals (trimestres, quadrimestres, etc.) s'ordenen per la data més antiga tenint en compte aquest criteri.

- [15] 2004
2006
1r quadrimestre 2006
gener-març 2006
gener 2006
febrer 2006
1 febrer 2006
5 maig 2006
27 maig 2006

Dins aquesta classificació, es manté l'ordenació alfabètica, per bé que, si es tracta d'obres del mateix autor o autora, l'element que permet ordenar més fàcilment és el títol de l'obra.⁸ També pot ser una ordenació cronològica estricta; depèn de la finalitat amb què s'ha fet el recull. En qualsevol cas, les obres amb idèntica data s'ordenen alfabèticament pel títol.

8. Per a l'ordenació alfabètica de títols, vegeu el capítol XIV, § 5.3.

- [16] BIBLIOGRAFIA D'ANTONI M. BADIA I MARGARIT
- 1986
- *Llengua i poder: Textos de sociolingüística catalana*, [...]
 - «Del 1906 al 1986, parallelisme entre dos congressos singulars», [...]
 - «Cara i creu del Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana», [...]
- 1988
- *La llengua catalana: un procés multisecular*, [...]
 - «La lengua catalana en la actualidad», [...]
- 1989
- «Quin català? La llengua a la premsa, la ràdio i la televisió». [...]

2.3.1.3. LES LLISTES TEMÀTIQUES

La llista temàtica, com el seu nom indica, és l'agrupació de referències encapçalades per denominacions (o temes) que faciliten la consulta de les obres que conté.

Aquestes denominacions són arbitràries, i depenen de la finalitat de la llista i del volum d'obres que s'hi poden aplegar. Així, no tindria gaire sentit que la major part dels temes tinguessin tan sols una referència, ja que no agilitaria gens la cerca de referències concretes respecte a la simple ordenació alfabètica. Llistes temàtiques habituals són les que engloben la producció d'un mateix autor: prosa de ficció, prosa de no-ficció, poesia, teatre, cinema, etcètera.

Com en el cas de la llista cronològica, dins cada agrupació es manté l'ordenació alfabètica pels cognoms dels autors.

Exemples d'aquesta classe de llistes són els diferents reculls que us oferim en els epígrafs del 3 a l'11.

2.3.2. *Les referències en nota*

2.3.2.1. Una altra possibilitat de disposar les referències és en nota, bé sigui a peu de pàgina bé sigui al final del text.⁹ En general, és preferible que les notes apareguin en la mateixa pàgina on hi ha el text que l'ha motivada; les notes al final són de mal consultar, perquè cal anar endavant i endarrere, i poden fer perdre el fil del que s'està llegint.

En aquest MANUAL D'ESTIL hem compost les referències bibliogràfiques en nota seguint la mateixa disposició que en l'apartat de bibliografia de cada capítol, per bé que amb menys informació. Només hi figuren els autors, el títol del document i les pàgines o epígrafs (en principi, no hi ha possibilitat de confusió perquè remetent únicament a la bibliografia final del capítol, que conté, relativament, poques obres).

- [17a] 12. FREIXA, Judit; SOLÉ, Elisabet; CABRÉ, M. Teresa. *Descripció quantitativa dels neologismes documentats durant l'any 1995 a la premsa en català*, p. 120.

2.3.2.2. Tanmateix, hem de reconèixer que, atès que no té gaire sentit pretendre fer cap ordenació alfabètica en una nota a peu de pàgina, en general és preferible que el nom i el cognom estiguin disposats en l'ordre habitual per facilitar la lectura del text de la nota. Així mateix, si se separen els diferents blocs d'informació amb comes, es poden disposar diverses referències consecutivament, separades per punts i comes; l'ordre d'aquestes referències depèn de la intenció dels autors.

9. Vegeu també el capítol XIII, § 1-2.

- [17b] 12. Judit FREIXA, Elisabet SOLÉ i M. Teresa CABRÉ, *Descripció quantitativa dels neologismes documentats durant l'any 1995 a la premsa en català*, Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, Institut Universitari de Lingüística Aplicada, 1998, p. 120.

En les referències successives abreugem el títol si és possible, però cal reconèixer que és més breu i eficaç posar-hi la data d'edició en comptes d'un fragment del títol. En el cas que hi hagi més d'una obra de la mateixa data, es posa una lletra minúscula en cursiva¹⁰ a continuació de la indicació de l'any (cf. § 2.3.1.1.b).

- [18a] 12. FREIXA, Judit; SOLÉ, Elisabet; CABRÉ, M. Teresa. *Descripció quantitativa...*, p. 120.
[18b] 12. Judit FREIXA, Elisabet SOLÉ i M. Teresa CABRÉ, 1998, p. 120.
[18c] 12. Judit FREIXA, Elisabet SOLÉ i M. Teresa CABRÉ (1998), p. 120.¹¹

2.3.2.3. El fet, però, de separar els diferents blocs d'informació amb comes comporta, al seu torn, altres modificacions ortotipogràfiques en la redacció de la referència bibliogràfica:

a) L'abreviatura de la funció que fan els autors ha d'anar, en aquest cas, entre parèntesis (en comptes d'entre claudàtors, com veurem); llevat de l'expressió *et al.*, que s'adjunta a l'últim nom sense cap signe separador.

- [19] 25. Carlos FISAS [cur.], *Santoral català*, 5a ed., Barcelona, La Formiga d'Or, 1991.
[20] 14. Patrícia ALBEROLA [et al.], *Comunicar la ciència: Teoria i pràctica dels llenguatges d'especialitat*, Picanya, Bullent, 1996.

b) La informació suposada o no extreta de les fonts d'informació, que en les referències bibliogràfiques en llista escrivim entre claudàtors, es manté entre claudàtors.

- [21] 13. Joan AMADES, «Éssers fantàstics», *Butlletí de Dialectologia Catalana* [Barcelona], vol. xv (1927), p. 1-80.
[22] 31. *Lèxic de bars i cafeteries*, Andorra la Vella, Govern d'Andorra, Assessorament Lingüístic, [1989].

c) Les descripcions de material i la indicació d'actualitzacions i de consulta, que en les referències bibliogràfiques en llista escrivim entre claudàtors, es componen entre parèntesis; a més, la paraula «consulta» porta la inicial en minúscula.

- [23] 4. *La pastisseria: Vocabulari bàsic* (tríptic), [Santa Coloma de Gramenet], L'Heura i Consorci per a la Normalització Lingüística, [199-?].
[24] 121. *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, i Institut d'Estudis Catalans, 2003 [actualització: 30 maig 2005]. <<http://www10.gencat.net/ptop/AppJava/cat/documentacio/llengua/toponimia/nomenclator/index.jsp>> [consulta: 30 maig 2006].

d) Les informacions addicionals es componen entre parèntesis.

10. És preferible compondre aquesta lletra en cursiva perquè el nombre no es pugui confondre amb un ordinal.

11. Aquesta disposició és l'única admissible en el cas que la data de publicació o distribució es posi d'aquesta manera en les referències completes (cf., més endavant, la nota al bloc d'informació 8è del § 2.4.1.1.a).

- [25] 19. *La pastisseria: Vocabulari bàsic* (tríptic), [Santa Coloma de Gramenet], L'Heura i Consorci per a la Normalització Lingüística, [199-?].
- [26] 32. Albert MASSEGUR, *Pallejà, toponímia i quelcom més*, [Sant Sadurní?], (s. n.), 1991.

e) Les dates de les publicacions en sèrie es mantenen entre parèntesis.

- [27] 2. *Còm: Ensenyar Català als Adults* [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura] (1983-1994).
- [28] 22. Josep M. MESTRES i Carolina SANTAMARIA, «Els noms propis geogràfics no catalans», *Revista de Llengua i Dret* [Barcelona], núm. 27 (juliol 1997), p. 23-78.

f) Si en un mateix bloc d'informació hi ha informació que ha d'anar coordinada (dos o tres autors, dos llocs d'edició o més, o dues editorials o més, per exemple), cal separar amb coma cadascun dels elements enumerats, menys els dos darrers, que han de portar una *i* entremig.

- [29] 19. *La pastisseria: Vocabulari bàsic* (tríptic), [Santa Coloma de Gramenet], L'Heura i Consorci per a la Normalització Lingüística, [199-?].
- [30] 55. Juli BLANCO, Francesc PAPIÓ i Lluís Ignasi VILA, *Diccionari de procediments culinaris*, Barcelona, TERMCAT, 2005.

En el cas de múltiples llocs de publicació o distribució i múltiples editorials, s'agrupen en una sola enumeració tots els llocs de publicació o distribució, d'una banda, i totes les editorials de l'altra.

- [31] 301. *Collins Diccionari easy learning anglès-català, català-anglès*, [Barcelona], Harper Collins i Grijalbo Mondadori, 1999.
- [32] 1. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, *Diccionari de la llengua catalana*, 2a reimpr., [Barcelona, Palma i València, Enciclopèdia Catalana, Edicions 62, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Moll i Edicions 3 i 4, 1997, també disponible en línia a <<http://www.iec.cat>> (consulta: 30 maig 2006).
- [33] 812. «Sopar», a Antoni ALCOVER i Francesc de B. MOLL, *Diccionari català-valencià-balear* [recurs electrònic], [Barcelona i Palma de Mallorca], Institut d'Estudis Catalans i Moll, 2002, <<http://dcvb.iecat.net/>> (consulta: 30 maig 2006).

En el cas d'entitats autores o entitats subordinades en l'edició, cal mantenir-hi la coma; entre les dues últimes hi posem una *i* en comptes de separar-les amb una coma. Si hi ha més d'una entitat subordinada, davant l'inici de l'última es posa la conjunció *i*, a més de la coma.

- [34] 47. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, SECCIÓ FILOLÒGICA, «Suplement al Diccionari General de la Llengua Catalana (addicions, modificacions i supressions)», a *Documents de la Secció Filològica, I*, Barcelona, IEC, 1990, p. 9-67.
- [35] 101. *Collins Diccionari easy learning anglès-català, català-anglès*, Barcelona, Harper Collins i Grijalbo Mondadori, 1999.
- [36] 66. Jaume CAPÓ i Montserrat VEIGA, *Abreviacions*, 2a ed., Barcelona, Generalitat de Catalunya, Secretaria de Política Lingüística, 2005.

g) La indicació de la col·lecció i del número dins la col·lecció van entre comes; hi afegim, a més, al davant les abreviatures *coll.* i *núm.*, respectivament, i posem el títol de col·lecció i subcol·lecció entre cometes.

- [37] Joan ABRIL, *Diccionari pràctic de qüestions gramaticals*, 2a ed., Barcelona, Edicions 62, 1999, coll. «El Cangur. Diccionaris», núm. 249.

b) Els dos punts que figuren davant alguns blocs d'informació en les referències bibliogràfiques disposades en llista desapareixen en les referències a peu de pàgina, sia substituïdes per una coma, sia tan sols omeses.

- [38] 47. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, SECCIÓ FILOLÒGICA, «Suplement al Diccionari General de la Llengua Catalana (addicions, modificacions i supressions)», [a] *Documents de la Secció Filològica, I*, Barcelona, IEC, 1990, p. 9-67.
- [39] 1. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, *Diccionari de la llengua catalana*, 2a reimpr., Barcelona, Palma i València, Enciclopèdia Catalana, Edicions 62, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Moll i Edicions 3 i 4, 1997, [també disponible en línia a] <<http://www.iec.cat>> (consulta: 30 maig 2006).

i) Si es posa l'any de publicació o edició al davant en les referències bibliogràfiques en llista, cal tenir present que en nota s'ha de respectar també aquesta disposició, incloent-hi els parèntesis.

- [40] 25. Carlos FISAS (cur.) [(1991)], *Santoral català*, 5a ed., Barcelona, La Formiga d'Or.
- [41] 22. Josep M. MESTRES i Carolina SANTAMARIA [(1997)], «Els noms propis geogràfics no catalans», *Revista de Llengua i Dret* [Barcelona], núm. 27 (juliol), p. 23-78.

2.4. Regles generals per a la composició de les referències

Les regles que segueixen són deutores, en primer lloc, de les *Regles angloamericanes de catalogació* (d'ara endavant, AACR2),¹² dels criteris de presentació de bibliografia de l'obra *Metodologia del treball terminològic*¹³ i de la proposta aplicada en el *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*¹⁴ des del 1995.¹⁵ L'experiència quotidiana d'ús d'aquests criteris ha permès d'afinar-los i completar-los, tal com els podem llegir ara.

Com el títol d'aquesta proposta indica, aquests criteris descriuen sobretot la manera de compondre la referència bibliogràfica de les obres impreses o mecanografiades i de les obres publicades en suport informàtic (mitjançant un disc o per Internet), que són les que figuren a partir del § 3; així mateix, els § 2.4.2 i 2.4.3 donen informació sobre les referències bibliogràfiques d'obres d'altres classes, com ara els artefactes i les microformes.

2.4.1. L'organització de la informació segons la periodicitat de la publicació

La informació que conté la descripció de cada obra varia segons el suport i la classe a què pertany, per bé que les dades bàsiques mantenen un paral·lelisme evident. Tanmateix, per evitar la dispersió de criteris, ens cenyirem —amb algunes excepcions— a les obres editades en paper o en suport informàtic, tal com hem dit al § 2.4.

12. Vegeu la referència d'aquesta obra en la nota 1.

13. TERMCAT. *Metodologia del treball terminològic*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1990.

14. MESTRES, Josep M.; COSTA, Joan; OLIVA, Mireia; FITÉ, Ricard. *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, 3a ed., rev. i actual., Vic i Barcelona, Eumo, Universitat de Barcelona, Universitat Pompeu Fabra i Associació de Mestres Rosa Sensat, 2007.

15. Quan ha convingut per raó de l'obra o de la informació que conté, hem aprofitat mostres de referències bibliogràfiques del lloc web de ESTIVILL, A. [et al.]. *Manual d'exemples de catalogació* [en línia], [Barcelona], Universitat de Barcelona, 2004, <<http://bidoc.ub.es/pub/mec/inici.php>> (consulta: 30 maig 2006). (V. t. el capítol XIII, § 4.)

2.4.1.1. LES MONOGRAFIES

Una *monografia* és qualsevol document no publicat en sèrie (cf. el § 2.4.1.2), és a dir, es tracta d'un document que és complet en una part o que és complet o es completarà en un nombre finit de parts.

2.4.1.1.a) Les monografies impreses

La descripció d'una monografia impresa pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyala les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) Dades generals o específiques de material o tipus de publicació (abans dels dos punts).
- 4t) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).¹⁶
- 9è) Nombre de volums (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines).
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

[42] FABRA, Pompeu. *Gramàtica catalana*. Facsímil de: 7a ed., 1a reimpr. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2000. VIII, 139 p. (Biblioteca Filològica; XII)

Si només volem fer referència a una part de la monografia, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyala les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.

16. Una altra manera de disposar l'any de publicació o distribució és situar-lo, entre parèntesis, després dels autors (en les publicacions en sèrie, el dia i el mes, si n'hi ha, han de romandre després del número de volum i/o d'exemplar). Aquesta disposició és igualment bona, i l'únic que cal és ser coherent al llarg de tota la bibliografia i de les referències internes de l'obra.

[a] FABRA, Pompeu (2000). *Gramàtica catalana*. Facsímil de: 7a ed., 1a reimpr. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. VIII, 139 p. (Biblioteca Filològica; XII)

[b] MESTRES, Josep M.; SANTAMARIA, Carolina (1997). «Els noms propis geogràfics no catalans». *Revista de Llengua i Dret* [Barcelona], núm. 27 (juliol), p. 23-78.

- 3r) Dades gen. o espec. de material/tipus de publicació (abans dels dos punts).
- 4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ♦ Número del volum, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ♦ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Nom de la subcol·lecció.
- 16è) Número dins la subcol·lecció.
- 17è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada.
- 18è) Número normalitzat.
- 19è) Informació addicional.

- [43] LORENTE, Mercè. «Altres elements lèxics». A: SOLÀ, Joan [et al.] (dir.). *Gramàtica del català contemporani*. Vol. 1: *Introducció. Fonètica i fonologia. Morfologia*. Barcelona: Empúries, 2002, p. 831-887.

2.4.1.1.b) Les monografies en línia

La descripció d'una monografia en línia pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació (en aquest cas, «[en línia]»). Si hi ha subtítol, aquestes dades van abans dels dos punts.
- 4t) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ♦ Lloc de publicació.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació.
- 8è) ♦ Data de publicació (pot constar de la data sencera).
- 9è) ♦ Data de l'última actualització (entre parèntesis a continuació de la data de publicació).
- 10è) ♦ Localització (completa, entre parèntesis angulars aguts).
- 11è) ♦ Data de la consulta (entre claudàtors, amb el format «Consulta: DIA MES ANY»).
- 12è) Número normalitzat. // 13è) Informació addicional.

- [44] *Guia lingüística 1: Dubtes lingüístics més freqüents* [en línia]. [3a ed.]. Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya. Servei de Llengües i Terminologia, 1999. <<http://www.upc.es/slt/cat/publicacions/gl1/guia1.htm>> [Consulta: 30 maig 2006].

Si només volem fer referència a una part de la monografia en línia, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) ♦ Data d'actualització de la pàgina web que conté la part (entre claudàtors, amb el format «Data d'actualització: DIA MES ANY»), si és diferent de la data d'actualització del lloc web.
- 4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors, precedits de la fórmula «A:»).
- 5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació (en aquest cas, «[en línia]»). **Si hi ha subtítol, aquestes dades van abans dels dos punts.**
- 7è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 8è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 9è) ♦ Lloc de publicació.
- 10è) ♦ Responsabilitat de la publicació.
- 11è) ♦ Data de publicació (pot constar de la data sencera).
- 12è) ♦ Data de l'última actualització (entre parèntesis a continuació de la data de publicació).
- 13è) ♦ Localització (completa, entre parèntesis angulars aguts).
- 14è) ♦ **Data de la consulta** (entre claudàtors, amb el format «Consulta: DIA MES ANY»).
- 15è) **Número normalitzat. // 16è)** Informació addicional.

- [45] CARRILLO, Empar. «Full 259» [Data d'actualització: desembre 2003]. A: CARRERAS, Jordi; DIEGO, Francesc [coord. gen.]. *Cartografia dels hàbitats a Catalunya* [en línia]. [Barcelona:] Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge, 24 novembre 2004. <<http://www6.gencat.net/mediamb/sig/bases/habitats/hc259.mmz>> [Consulta: 24 febrer 2005].

2.4.1.1.c) Les monografies publicades en doble suport

La descripció d'una monografia publicada en doble suport pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) Dades gen. o espec. de material/tipus de publicació **(abans dels dos punts)**.
- 4t) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums (si n'hi ha més d'un).

- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines).
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional de l'edició en paper.
- 17è) ♦ Localització (completa, amb el format «També disponible en línia a: <ADREÇA D'INTERNET>»).
- 18è) ♦ Data de la consulta (entre claudàtors, amb el format «Consulta: DIA MES ANY»).
- 19è) Núm. norm. de l'ed. en línia. // 20è) Informació add. de l'ed. en línia.

[46] CAPÓ, Jaume; VEIGA, Montserrat. *Abreviacions*. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1997. També disponible en línia a: <<http://www6.gencat.net/llengcat/publicacions/abrevia/index.htm>> [Consulta: 30 maig 2006].

Si només volem fer referència a una part de la monografia en doble suport, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyala les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) Dades gen. o espec. de material/tipus de publicació (abans dels dos punts).
- 4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ♦ Número del volum, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ♦ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Nom de la subcol·lecció.
- 16è) Número dins la subcol·lecció.
- 17è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada.
- 18è) Número normalitzat.
- 19è) Informació addicional de l'edició en paper.
- 20è) ♦ Localització (completa, amb el format «També disponible en línia a: <ADREÇA D'INTERNET>»).
- 21è) ♦ Data de la consulta (entre claudàtors, amb el format «Consulta: DIA MES ANY»).
- 22è) Núm. norm. de l'ed. en línia. // 23è) Informació add. de l'ed. en línia.

- [47] CAPÓ, Jaume; VEIGA, Montserrat. «Símbols». A: *Abreviacions*. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1997, p. 34-40. També disponible en línia a: <<http://www6.gencat.net/llengcat/publicacions/abrevia/index.htm>> [Consulta: 30 maig 2006].

2.4.1.2. ELS RECURSOS CONTINUS I LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

El *recurs continu* és un recurs bibliogràfic que es publica al llarg del temps sense que tingui una conclusió predeterminada. Els recursos continus inclouen les publicacions en sèrie i els recursos integrants continus. La *publicació en sèrie* és un recurs continu editat en una successió de parts discretes que normalment van numerades, mentre que el *recurs integrant* és un recurs bibliogràfic al qual s'afegeix o es canvia contingut per mitjà d'actualitzacions que no romanen discretes, sinó que s'integren en el tot. El recurs integrant pot ser *finít* o *continu*. Finalment, la *publicació periòdica* és una publicació en sèrie que apareix en dates fixes, però sovint aquests dos termes es fan servir com a sinònims.

Són publicacions en sèrie les següents: les revistes acadèmiques i científiques, les revistes de divulgació, les revistes electròniques, els directoris que es publiquen de manera continuada, els informes anuals, els diaris i també les col·leccions de monografies, per bé que aquestes darreres són tractades en aquest MANUAL D'ESTIL exclusivament com a monografies individuals (cf. § 2.4.1.1; agraim a M. del Tura Molas, de la Biblioteca de Catalunya la informació facilitada).

2.4.1.2.a) Les publicacions en sèrie impreses

La descripció d'una publicació en sèrie —entesa tal com acabem de dir— pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Títol i subtítol de la publicació en sèrie (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 2n) ♦ Lloc de publicació o distribució.¹⁷
- 3r) Responsabilitat de la publicació (és a dir, l'editorial).
- 4t) ♦ Data d'inici i data final, si s'escau, de l'edició o distribució.
- 5è) Número normalitzat.
- 6è) Informació addicional.

[48] *Serra d'Or* [Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat] (1959-).

[49] *El Punt*; *Diari Independent, Català, Comarcal i Democràtic* [Barcelona: Comitè Premsa] (30 novembre 2003 -).

Si volem fer referència únicament a un article o qualsevol altra part de la publicació en sèrie, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

17. En el cas de les publicacions en sèrie, considerem també essencial la menció del lloc d'edició o de distribució, i per això l'hi fem constar sistemàticament, malgrat que, com que aquesta informació no té aquesta categoria per a les AACR2, l'escrivim entre claudàtors, com la resta de la informació addicional. El fet de no posar el lloc d'edició pot comportar confusions entre títols idèntics o molt similars.

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) ♦ Títol i subtítol de la publicació en sèrie (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 4t) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, els editors).
- 6è) ♦ Número d'època, si s'escau, i número del volum, si n'hi ha.
- 7è) ♦ Número de l'exemplar.
- 8è) ♦ Data de publicació de l'exemplar, dos punts i el títol de l'exemplar, si n'hi ha.
- 9è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada.
- 10è) Número normalitzat.
- 11è) Informació addicional.

[50] MESTRES, Josep M.; SANTAMARIA, Carolina. «Els noms propis geogràfics no catalans». *Revista de Llengua i Dret* [Barcelona], núm. 27 (juliol 1997), p. 23-78.

2.4.1.2.b) Les publicacions en sèrie en línia

La descripció d'una publicació en sèrie editada en línia pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalat les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Títol i subtítol de la publicació en sèrie (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 2n) ♦ Dades específiques de material o tipus de publicació (en aquest cas, «[en línia]»). Si hi ha subtítol, aquestes dades van abans dels dos punts.
- 3r) ♦ Lloc de publicació.¹⁸
- 4t) Responsabilitat de la publicació (és a dir, l'editorial).
- 5è) ♦ Data d'inici i data final, si s'escau, de l'edició o distribució.
- 6è) Número normalitzat.
- 7è) ♦ Localització (completa, entre parèntesis angulars aguts).
- 8è) ♦ Data de la consulta (entre claudàtors, amb el format «Consulta: DIA MES ANY»).
- 9è) ♦ Número normalitzat. // 10è) Informació addicional.

[51] *Noves SL: Revista de Sociolingüística* [en línia] [Barcelona: Generalitat de Catalunya: Secretaria de Política Lingüística] (tardor 2000 -). <<http://www6.gencat.net/llengcat/noves/index.htm>> [Consulta: 30 maig 2006].

Si volem fer referència únicament a un article o qualsevol altra part de la publicació en sèrie editada en línia, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalat les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) ♦ Títol i subtítol de la publicació en sèrie (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 4t) ♦ Dades específiques de material o tipus de publicació (en aquest cas, «[en línia]»). Si hi ha subtítol, aquestes dades van abans dels dos punts.

18. Com hem dit en la nota 17, considerem essencial la menció del lloc d'edició o distribució.

- 5è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 6è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, els editors).
- 7è) ♦ Número d'època, si s'escau, i número del volum, si n'hi ha.
- 8è) ♦ Número de l'exemplar.
- 9è) ♦ Data de publicació de l'exemplar.
- 10è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada (en el cas que la publicació en sèrie numeri correlativament totes les pàgines).
- 11è) Número normalitzat.
- 12è) ♦ Localització (completa, entre parèntesis angulars aguts).
- 13è) ♦ Data de la consulta (entre claudàtors, amb el format «Consulta: DIA MES ANY»).
- 14è) Número normalitzat. // 15è) Informació addicional.

[52] SOLÀ, Dolors. «El repte dels plans pilots per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana: del coneixement a l'ús social». *Noves SL: Revista de Sociolingüística* [en línia] [Barcelona: Generalitat de Catalunya: Secretaria de Política Lingüística] (primavera-estiu 2005). <http://www6.gencat.net/llengcat/noves/hm05primavera-estiu/sola1_3.htm> [Consulta: 30 maig 2006].

2.4.1.2.c) Les publicacions en sèrie en doble suport

La descripció d'una publicació en sèrie editada en doble suport pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyala les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Títol i subtítol de la publicació en sèrie (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 2n) Dades específiques de material o tipus de publicació (en aquest cas, «[en línia]»).
- 3r) ♦ Lloc de publicació o distribució.¹⁹
- 4t) Responsabilitat de la publicació (és a dir, l'editorial).
- 5è) ♦ Número d'època, si s'escau, i data d'inici i data final, de l'edició o distribució.
- 6è) Número normalitzat.
- 7è) Informació addicional de l'edició en paper.
- 8è) ♦ Localització (completa, entre parèntesis angulars aguts).
- 9è) ♦ Data de la consulta (entre claudàtors, amb el format «Consulta: DIA MES ANY»).
- 10è) Núm. norm. de l'ed. en línia. // 11è) Informació add. de l'edició en línia.

[53] *Llengua i Ús: Revista Tècnica de Política Lingüística* [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Secretaria de Política Lingüística] (3r quadrimestre 2004 -). Sumari també disponible en línia a: <<http://www6.gencat.net/llengcat/publicacions/liu.htm>> [Consulta: 30 maig 2006].

Si volem fer referència únicament a un article o qualsevol altra part de la publicació en sèrie editada en doble suport, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyala les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.

19. Com hem dit en la nota 17, considerem essencial la menció del lloc d'edició o distribució.

- 3r) ♦ Títol i subtítol de la publicació en sèrie (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 4t) Dades específiques de material o tipus de publicació (en aquest cas, «[en línia]»).
- 5è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 6è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, els editors).
- 7è) ♦ Número d'època, si s'escau, i número del volum, si n'hi ha.
- 8è) ♦ Número de l'exemplar.
- 9è) ♦ Data de publicació de l'exemplar.
- 10è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada.
- 11è) Número normalitzat.
- 12è) Informació addicional de l'edició en paper.
- 13è) ♦ Localització (completa, entre parèntesis angulars aguts).
- 14è) ♦ Data de la consulta (entre claudàtors, amb el format «Consulta: DIA MES ANY»).
- 15è) Núm. norm. de l'ed. en línia. // 16è) Informació add. de l'edició en línia.

[54] ROMAGUERA, Joaquim. «Cinema i cultura a Catalunya (1929-1936)». *Cinematògraf* [Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Comunicació], 2a època, núm. 3 (2001), p. 51-69. També disponible en línia a: <<http://www.iec.cat/periodiques/openlink.asp?URL=ShowArticleFile.asp?FileID={AEC794DE-D452-43AD-95B3-398C0E32B3E1}&FileType=application/pdf>> [Consulta: 30 maig 2006].

2.4.2. L'organització de la informació segons la classe de publicació

Atesa la varietat tipològica de documents que hi ha actualment, a continuació detallarem les especificitats de redacció bibliogràfica que afecten cadascuna de les categories establertes per les AACR2.

Per no allargar innecessàriament aquesta descripció, exposarem tan sols les informacions relatives a l'edició en paper. Entenem que els lectors sabran afegir les informacions necessàries a l'edició en línia i a la doble edició tal com hem exposat a § 2.4.1.1.a-2.4.1.1.b i a § 2.4.1.2.a-2.4.1.2.c, respectivament.

2.4.2.1. ELS LLIBRES, ELS FULLETS I ELS FULLS SOLTS IMPRESOS²⁰

2.4.2.1.a) Obres en general

Aquesta categoria inclou els documents monogràfics que no són cartogràfics ni de música, impresos separatament.

Les especificitats de redacció de les referències bibliogràfiques dels documents pertanyents a aquesta categoria han estat detallades a § 2.4.1.1.

20. El *fullet* o *opuscle* és una obra literària o científica de poca extensió (no supera les cinquanta pàgines); no s'ha de confondre amb el *fascicle* o *fulletó* d'una obra literària publicada fragmentàriament, de manera que pugui ser relligada en un sol volum a la fi de la publicació.

D'altra banda, es considera *full solt* la publicació unitària que no excedeix les quatre pàgines. Dins el conjunt dels fulls solts tenim l'anomenat *full volander* o *full volant*, que és un imprès de propaganda, generalment política o social, que sol tenir una grandària igual o inferior a la quartilla per facilitar-ne la distribució. Més recentment, aquestes denominacions, juntament amb la de *full de mà*, s'han fet extensives al full amb finalitats publicitàries que es distribueix a mà.

2.4.2.1.b) Normes legals

Considerem, genèricament, *lleis* les disposicions i decrets legislatius d'una jurisdicció política i els anomenats *decrets llei* (decrets del Govern que tenen força de llei). Pel que fa als criteris per a la redacció de les referències bibliogràfiques d'aquests documents, hi incloem, amb finalitat simplificadora, els reglaments administratius que no tenen aquest rang, les constitucions i les cartes constitucionals, les regles de procediment de tribunals i els tractats i altres acords formals similars.²¹

[55a] *Estatut d'autonomia de Catalunya; Llei del Parlament, del president i del Consell Executiu de la Generalitat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Servei Central de Publicacions, 1984.

[55b] CATALUNYA. *Estatut d'autonomia de Catalunya; Llei del Parlament, del president i del Consell Executiu de la Generalitat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Servei Central de Publicacions, 1984.

[56a] *Ley de propiedad intelectual*. [Madrid]: Segura, 1988.

[56b] ESPANYA. *Ley de propiedad intelectual*. [Madrid]: Segura, 1988.

2.4.2.1.c) Publicacions religioses

Finalment, considerem *publicació religiosa* les sagrades escriptures, els credos teològics i altres confessions de fe i les obres litúrgiques.²²

[57] *Biblia de Jerusalén*. 2a ed. Madrid: Desclée de Brouwer, 1971. [1a ed., 1971]

2.4.2.1.d) Publicacions en sèrie

Per als documents publicats en sèrie, vegeu § 2.4.1.2.

2.4.2.2. ELS MATERIALS CARTOGRÀFICS

Aquesta categoria engloba els materials que representen la Terra o qualsevol altre cos celeste, totalment o parcialment. Comprèn mapes i plànols en dues i tres dimensions, cartes nàutiques o similars, atlas, globus, diagrames de blocs, seccions de mapes, fotografies aèries amb posòsit cartogràfic, etcètera.

La descripció de material cartogràfic imprès pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalat les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ◆ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ◆ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ◆ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació (com ara l'escala dels mapes). **Si hi ha subtítol, aquestes dades van abans dels dos punts.**
- 4t) ◆ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).

21. Criteri divergent de les AACR2 (cf. § 21.31, 21.32, 21.33, 21.34, 21.35 i 21.36, p. 408-427).

22. *Regles angloamericanes de catalogació*, p. 427-430. Tinguem en compte que, en qualsevol altre context, en el cas dels llibres de la Bíblia i de la Bíblia mateixa, si fem referència al llibre bíblic en si, i no al títol d'una publicació concreta que el recull, el nom del llibre es compon amb lletra rodona (cf. els capítols iv, § 2.2.e, i viii, § 3.3.7.2).

- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines).
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

[58] *Atlas universal* [material cartogràfic]. Escales diferents. Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya: Enciclopèdia Catalana, 1999.

Si només volem fer referència a una part del material cartogràfic, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.
- 4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ♦ Número del volum, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ♦ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Nom de la subcol·lecció.
- 16è) Número dins la subcol·lecció.
- 17è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada.
- 18è) Número normalitzat.
- 19è) Informació addicional.

[59] CARRILLO, Empar. «Full 259» [Data d'actualització: desembre 2003]. A: CARRERAS, Jordi; DIEGO, Francesc [coord. gen.]. *Cartografia dels hàbitats a Catalunya* [en línia]. [Barcelona:] Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge, 24 novembre 2004. <<http://www6.gencat.net/mediamb/sig/bases/habitats/hc259.mmz>> [Consulta: 24 febrer 2005].

2.4.2.3. ELS MANUSCRITS

Aquesta categoria inclou els materials manuscrits de tota classe, incloent-hi els documents mecanografiats: llibres manuscrits, tesis, cartes, discursos, documents legals (també els impresos emplenats a mà) i col·leccions d'aquests manuscrits.

La descripció de manuscrits pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ◆ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ◆ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ◆ Dades generals o específiques de material o tipus (abans dels dos punts).
- 4t) ◆ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ◆ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ◆ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ◆ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines).
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

[60] BRUNOT, Ferdinand. *Histoire de la langue française: Des origines à nos jours*. Vol. I: *De l'époque latine à la Renaissance*. París, 1966, ms. BN lat. 9768.

Si només volem fer referència a una part d'un manuscrit, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ◆ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ◆ Títol de la part.
- 3r) ◆ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.
- 4t) ◆ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ◆ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ◆ Número del volum, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ◆ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ◆ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ◆ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ◆ Responsabilitat de la publicació o distribució.

- 12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Nom de la subcol·lecció.
- 16è) Número dins la subcol·lecció.
- 17è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada.
- 18è) Número normalitzat.
- 19è) Informació addicional.

[61] «Serments» [manuscrit]. A: BRUNOT, Ferdinand. *Histoire de la langue française: Des origines à nos jours*. Vol. I: *De l'époque latine à la Renaissance*. París, 1966, ms. BN lat. 9768, f. 13.

2.4.2.4. LA MÚSICA

Aquesta categoria abasta totes les obres musicals publicades (cf. § 2.4.2.5 per a la música enregistrada).

La descripció de música impresa pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyala les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus (abans dels dos punts).
- 4t) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines).
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

[62] *El «Consueta» de la Fiesta de Elche* [música]. Barcelona: J. Horta, 1941.

Si només volem fer referència a una part de la música impresa, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyala les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.

- 4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ♦ Número del volum, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ♦ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Nom de la subcol·lecció.
- 16è) Número dins la subcol·lecció.
- 17è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada.
- 18è) Número normalitzat.
- 19è) Informació addicional.

[63] ORTEGA MONASTERIO, Joan. «El meu avi». A: *Las más bellas habaneras* [música]. [2a ed.]. Sant Adrià de Besòs: Librum, 1995, p. 192-194.

2.4.2.5. ELS ENREGISTRAMENTS SONORS

Aquesta categoria aplega els materials que contenen enregistraments sonors en qual-sevol suport: discos, cintes (bobines obertes, cartutxos, cassets), rotlles (com ara els de piano) i enregistraments sonors sobre pel·lícules (excepte els destinats a acompanyar imatges, per als quals cf. § 2.4.2.6).

La descripció d'enregistraments sonors pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus (abans dels dos punts).
- 4t) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums, discos o cintes (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física.
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.

- 15è) Número normalitzat.
16è) Informació addicional.
- [64] ELS PETS. *Agost* [disc compacte]. Barcelona: Discmedi, 2004.
[65] PANCHOS → *TRÍO LOS PANCHOS*
TRÍO LOS PANCHOS. Historia de un amor [disc compacte]. Mèxic: CBS, 1968.
[66] ORQUESTRA DE CAMBRA GONÇAL COMELLAS. *Vistes al mar* [enregistrament sonor]:
Obres per a orquestra de corda. Sabadell: La Mà de Guido, cop. 1995, peça núm.
1. 1 disc (54 min): digital, estèreo; 12 cm + 1 fullet (7 p.).

Si només volem fer referència a una part d'un enregistrament sonor, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalat les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
2n) ♦ Títol de la part.
3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.
4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
6è) ♦ Número del volum, disc o cinta, si n'hi ha més d'un.
7è) ♦ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
8è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
10è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
11è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
13è) Nom de la col·lecció.
14è) Número dins la col·lecció.
15è) Nom de la subcol·lecció.
16è) Número dins la subcol·lecció.
17è) ♦ Indicació numèrica de la posició que ocupa la part citada dins l'obra i l'extensió que té.
18è) Número normalitzat.
19è) Informació addicional.

- [67] ELS PETS. «Per què no vénis». A: *Agost* [disc compacte]. Barcelona: Discmedi, 2004, peça núm. 4.
[68] TRÍO LOS PANCHOS. «Adiós mariquita linda». A: *Historia de un amor* [disc compacte]. Mèxic: CBS, 1968, peça núm. 15 (3 min, 30 s).
[69] TOLDRA, Eduard. «Vistes al mar». A: ORQUESTRA DE CAMBRA GONÇAL COMELLAS. *Vistes al mar* [disc compacte]: *Obres per a orquestra de corda*. Sabadell: La Mà de Guido, cop. 1995, peça núm. 1.

2.4.2.6. ELS ENREGISTRAMENTS AUDIOVISUALS

Aquesta categoria engloba les pel·lícules cinematogràfiques i els enregistraments de vídeo de qualsevol classe i amb qualsevol suport: pel·lícules i programes sencers, recopilacions, tràilers, noticiaris, reportatges, preses de plans d'arxiu i material no muntat.

Per a altres materials visuals, cf. § 2.4.2.7, i per a bandes sonores de pel·lícules, cf. § 2.4.2.5.

La descripció d'enregistraments audiovisuals pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus (abans dels dos punts).
- 4t) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums, discos o cintes (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física.
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

[70] CATALÀ, VÍCTOR. *La infantcida* [enregistrament de vídeo]. [Sant Joan Despí]: Televisió de Catalunya, 1994. 1 videocasset [VHS], 36 min: col. (PAL): so.

[71] *Cuina x solters* [recurs electrònic]. [Sant Joan Despí]: Televisió de Catalunya: CCRTV Interactiva, 2003- . <<http://www.tv3.cat/cuinxsolters>> [Consulta: 30 maig 2006].

[72] *Nureyev* [enregistrament de vídeo]. Munic: Arthaus Musik, cop. 1991. 1 videodisc [DVD] (90 min): so (PCM estèreo), col. (PAL); 12 cm + 1 fullet (20 p.: ill.; 18 cm). [En anglès, francès i alemany i subtítols en neerlandès]

Si només volem fer referència a una part d'un enregistrament audiovisual, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.
- 4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ♦ Número del volum, disc o cinta, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ♦ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ♦ Lloc de publicació o distribució.

- 11è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Número dins la subcol·lecció.
- 16è) ♦ Indicació numèrica de la posició que ocupa la part citada dins l'obra i l'extensió que té.
- 17è) Número normalitzat.
- 18è) Informació addicional.

[73] «L'equip». A: *Cuina x solters* [recurs electrònic]. [Sant Joan Despí]: Televisió de Catalunya: CCRTV Interactiva, 2003-. <<http://www.tv3.cat/cuinaxsolters/equip.html>> [Consulta: 30 maig 2006].

2.4.2.7. ELS MATERIALS GRÀFICS

Aquesta categoria inclou materials gràfics de tota classe, tant els opacs (com ara obres d'art originals, reproduccions en dues dimensions, representacions gràfiques, fotografies, dibuixos tècnics, etc.) com els destinats a ser projectats o examinats (com ara filmines, radiografies i diapositives), i també els reculls d'aquests materials gràfics.

En el cas dels materials cartogràfics, cal tenir en compte també els criteris per als manuscrits (cf. § 2.4.2.3); per als materials gràfics no publicats, cf. § 2.4.2.3; per als materials gràfics enregistrats sobre pel·lícula i destinats a ser projectats i donar sensació de moviment, cf. § 2.4.2.6; per a les preparacions microscòpiques, cf. § 2.4.2.9, i per a les microformes, cf. § 2.4.2.10.

La descripció de materials gràfics pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus (abans dels dos punts).
- 4t) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines o d'il·lustracions).
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

- [74] *Juega con los jeroglíficos* [objecte]. Madrid: Ediciones del Prado, cop. 1991.
 [75] ENGSTEAD, John. *Marlon Brando, 1950* [material gràfic]. Nova York: Fotofolio, ca. 1985.
 [76] VILAMALA, Joan. *Auca de la biblioteca* [material gràfic]. [Barcelona]: Diputació de Barcelona. Servei de Biblioteques, [2003?].
 [77] *Atlas universal* [material cartogràfic]. Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya: Enciclopèdia Catalana, 1999.

Si només volem fer referència a una part d'un material gràfic, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ◆ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ◆ Títol de la part.
- 3r) ◆ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.
- 4t) ◆ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ◆ Número del volum, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ◆ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ◆ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ◆ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ◆ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ◆ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Nom de la subcol·lecció.
- 16è) Número dins la subcol·lecció.
- 17è) ◆ Números de les pàgines o il·lustracions inicial i final de la part citada.
- 18è) Número normalitzat.
- 19è) Informació addicional.

2.4.2.8. ELS FITXERS INFORMÀTICS (RECURSOS ELECTRÒNICS)

Aquesta categoria abasta els fitxers codificats per ser manipulats mitjançant ordinador. Aquests fitxers poden estar emmagatzemats o continguts en suports accessibles directament o remota, i comprenen programes i dades.

La descripció de fitxers informàtics pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ◆ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ◆ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ◆ Dades generals o específiques de material o tipus (abans dels dos punts).
- 4t) ◆ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).

- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums, discos o cintes (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física.
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

[78] *TDX* [recurs electrònic]: *Tesis doctorals en xarxa*. [Barcelona]: CBUC: CESCA, [2000]- . <<http://www.tdx.cbuc.es>> [Consulta: 30 maig 2006].

[79] UNIVERSITAT DE BARCELONA. FACULTAT DE BIBLIOTECONOMIA I DOCUMENTACIÓ. *Diplomatura en biblioteconomia i documentació* [recurs electrònic]: *Informe d'autoavaluació*. Barcelona: UB. FBD, 2003. <<http://www.ub.es/biblio/avalua/nohtml/autoinformedefinitiu.pdf>> [Consulta: 30 maig 2006].

Si només volem fer referència a una part d'un fitxer informàtic, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.
- 4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ♦ Número del volum, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ♦ Títol del volum, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Nom de la subcol·lecció.
- 16è) Número dins la subcol·lecció.
- 17è) ♦ Indicació numèrica, si escau, de la posició i l'extensió de la part citada.
- 18è) Número normalitzat.
- 19è) Informació addicional.

[80] «Sopar». A: ALCOVER, Antoni M.; MOLL, Francesc de B. *Diccionari català-valencià-balear* [recurs electrònic]. [Barcelona]: Institut d'Estudis Catalans; [Palma de Mallorca]: Moll, 2002. <<http://dcvb.iecat.net>> [Consulta: 30 maig 2006].

2.4.2.9. ELS ARTEFACTES EN TRES DIMENSIONS I LES REÀLIES²³

Aquesta categoria engloba els objectes de tota classe en tres dimensions que no han estat descrits en els § 2.4.2.1-2.4.2.8, com ara maquetes, diorames,²⁴ jocs, cassets en braille, escultures i altres obres d'art originals en tres dimensions, obres d'exposició, màquines i indumentària, i també objectes naturals, com ara mostres de microscopi i altres mostres preparades per a observació.

En el cas específic de materials cartogràfics en tres dimensions, cf. § 2.4.2.2.

La descripció d'artefactes en tres dimensions i de reàlies pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ◆ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ◆ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ◆ Dades generals o específiques de material o tipus (abans dels dos punts).
- 4t) ◆ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ◆ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ◆ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ◆ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre d'objectes (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines).
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

[81] *Juega con los jeroglíficos* [objecte]. Madrid: Ediciones del Prado, cop. 1991.

Si només volem fer referència a una part d'un artefacte en tres dimensions o d'una reàlia, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ◆ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ◆ Títol de la part.
- 3r) ◆ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.
- 4t) ◆ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ◆ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).

23. La *reàlia* és un artefacte o ens natural, en contraposició a la *replíca*, que tan sols n'és una còpia.

24. Un *diorama* és la representació en tres dimensions d'una escena, que consisteix a situar objectes, figures, etc., davant un decorat de fons pintat en dues dimensions.

- 6è) ◆ Número de l'objecte, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ◆ Títol de l'objecte, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ◆ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ◆ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ◆ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ◆ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Nom de la subcol·lecció.
- 16è) Número dins la subcol·lecció.
- 17è) ◆ Indicació numèrica, si escau, de la posició i l'extensió de la part citada.
- 18è) Número normalitzat.
- 19è) Informació addicional.

2.4.2.10. LES MICROFORMES

Aquesta categoria inclou els materials en microforma de tota classe: microfilms, microfítxes, microcòpies opaques i fítxes de finestra. Les microformes poden ser originals o bé reproduccions de materials textuais o gràfics ja existents.

La descripció de microformes pot constar, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ◆ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 2n) ◆ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 3r) ◆ Dades generals o específiques de material o tipus (abans dels dos punts).
- 4t) ◆ Número de l'edició (si no és la primera).
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 6è) ◆ Lloc de publicació o distribució.
- 7è) ◆ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 8è) ◆ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 9è) Nombre de volums o rodets (si n'hi ha més d'un).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines).
- 11è) Nom de la col·lecció.
- 12è) Número dins la col·lecció.
- 13è) Nom de la subcol·lecció.
- 14è) Número dins la subcol·lecció.
- 15è) Número normalitzat.
- 16è) Informació addicional.

[82] *Scrapbook: Biographies of men [and women]* [col·lecció de microformes]. Toronto: Microfilming Services, [1973?].

Si només volem fer referència a una part d'una microforma, la descripció consta, en general, dels blocs d'informació següents (el rombe assenyalava les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica):

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part).
- 2n) ♦ Títol de la part.
- 3r) ♦ Dades generals o específiques de material o tipus de publicació.
- 4t) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors).
- 5è) ♦ Títol i subtítol de l'obra (si no es pot confondre amb cap altra obra, el subtítol és optatiu).
- 6è) ♦ Número del volum o rodet, si n'hi ha més d'un.
- 7è) ♦ Títol del volum o rodet, si n'hi ha més d'un.
- 8è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera).
- 9è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors).
- 10è) ♦ Lloc de publicació o distribució.
- 11è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució.
- 12è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any).
- 13è) Nom de la col·lecció.
- 14è) Número dins la col·lecció.
- 15è) Número dins la subcol·lecció.
- 16è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada.
- 17è) Número normalitzat.
- 18è) Informació addicional.

2.4.2.11. LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Aquesta categoria inclou publicacions en sèrie de tota classe i en qualsevol suport. Les especificitats de redacció de les referències bibliogràfiques dels documents pertanyents a aquesta categoria han estat detallades a § 2.4.1.2. S'han de tenir en compte també les indicacions pel que fa a la classe general de material a la qual pertany el document o el tipus de suport en què es troba (cf. § 2.4.2.2-2.4.2.10).

2.4.3. La font d'informació

Les fonts o els llocs principals d'on extraiem la informació per redactar la referència són, en el cas dels llibres, la portada (no la coberta) i la pàgina de crèdits (o de la pàgina on figuri el peu d'impremta); en el cas d'una pel·lícula, per exemple, és la seqüència de crèdits que apareixen al començament i al final de la projecció.

La informació extreta d'altres fonts que les prescrites en cada cas s'ha de compondre entre claudàtors.

Les fonts prescrites d'informació segons el tipus de document són les que figuren en el quadre 1, i les anirem especificant en els apartats que segueixen.

QUADRE 1. Fonts prescrites d'informació

<i>Fonts prescrites d'informació</i> <i>Zona</i>	<i>Portada o font principal d'informació, exemplars publicats del manuscrit</i>	<i>Portada, font principal d'informació, altres preliminars, colofó, material d'acompanyament, contenidor</i>	<i>Tota l'obra</i>	<i>Portada de la col·lecció, portada de l'obra, coberta, resta de l'obra</i>	<i>Qualsevol font</i>
Títol i menció de responsabilitat	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11	8*			
Edició	3	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11			
Dades matemàtiques		2			
Publicació, distribució, etc.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11			
Descripció física / característiques del fitxer			1, 11		2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Col·lecció	9	2, 8, 10	11	1, 3, 4, 5, 6, 7	
Nota					1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Número normalitzat i termes de disponibilitat					1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

* En el cas dels fitxers informàtics, la font prescrita d'informació és la font principal d'informació, el suport o les seves etiquetes, la informació publicada per l'editor, el creador, etc., i el contenidor.

Clau de la taula:

1. Llibres, fullets i fulls impresos
2. Materials cartogràfics
3. Manuscrits
4. Música
5. Enregistraments sonors
6. Pel·lícules cinematogràfiques i enregistraments de vídeo o de DVD
7. Materials gràfics
8. Fitxers informàtics
9. Artefactes en tres dimensions i reàlies
10. Microformes
11. Publicacions en sèrie

2.4.3.1. ELS LLIBRES, ELS FULLETS I ELS FULLS SOLTS IMPRESOS

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica de llibres, fullets (o opuscles) i altres fulls solts impresos (per a la definició d'aquests termes, cf. les notes al § 2.4.2.1) és la portada o, si no n'hi ha, la font de dins de la publicació que és utilitzada com a substitut d'aquesta.

Si cal, usem la part del document que proporciona la informació més completa, per aquest ordre: portada (però no la coberta,²⁵ ni la sobrecoberta separada), portadella, títol inicial, colofó, llegenda de folis o altres parts.

2.4.3.2. ELS MATERIALS CARTOGRÀFICS

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica de materials cartogràfics és, per aquest ordre, un dels següents: el document cartogràfic mateix, el contenidor (portafolis, coberta, sobre) o l'estoig, el suport i peu d'un globus (terraqüi o de qualsevol altre astre).

Si la font principal no proporciona informació, es pot obtenir de qualsevol material imprès d'acompanyament (fullet, opuscle, etc.).

2.4.3.3. ELS MANUSCRITS

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica de manuscrits és el manuscrit mateix.

Les parts preferents per a l'extracció de la informació són, per aquest ordre, les que segueixen: la portada, el colofó, el títol inicial o encapçalament i el contingut del manuscrit.

2.4.3.4. LA MÚSICA

Les fonts o els llocs principals d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica de reculls musicals de tota mena són, per aquest ordre, la portada amb la llista dels títols de les peces musicals que conté, la coberta i el títol inicial.

Segons de quin recull es tracti, només es pot fer servir la portada o la part que la substitueix (v. § 2.4.3.1).

2.4.3.5. ELS ENREGISTRAMENTS SONORS

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica d'enregistraments sonors depèn del tipus d'enregistrament:

- si es tracta d'un disc, es fa servir el disc mateix o l'etiqueta;²⁶
- si es tracta d'una cinta magnetofònica, s'empra la bobina o l'etiqueta;
- si es tracta d'una cinta en casset, la casset o l'etiqueta;
- si es tracta d'una cinta en cartutx, el cartutx o l'etiqueta;
- si es tracta d'un rotlle, l'etiqueta;
- si es tracta d'un enregistrament sonor sobre pel·lícula, el contenidor o l'etiqueta.

25. La coberta només es pot considerar font d'informació pel que fa al nom de la col·lecció a què pertany l'obra quan la portada de la col·lecció o de la monografia no faciliten aquesta informació (cf. la p. 71 de les AACR2).

26. Considerem *etiqueta* qualsevol tros de paper, de plàstic, etc., diferent del contenidor, enganxat de manera permanent, que pot tenir dades gravades o impreses.

Si les parts del document i les etiquetes corresponents no proporcionen un títol col·lectiu, el material textual d'acompanyament o el contenidor pot ser la font principal d'informació, si és que en conté.

2.4.3.6. ELS ENREGISTRAMENTS AUDIOVISUALS

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica de pel·lícules cinematogràfiques i enregistraments de vídeo és el document mateix (p. ex., els fotogrames del títol) o el contenidor d'aquest (o bé l'etiqueta) si el contenidor és part integrant de la peça.

2.4.3.7. ELS MATERIALS GRÀFICS

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica de materials gràfics és el document mateix, incloent-hi les etiquetes enganxades permanentment en el document o en un contenidor que sigui part integrant del document.

- [83] FORTUNY, Marià. *Marià Fortuny: Dibuixos i gravats al Museu Salvador Vilaseca*. Barcelona: Fundació Caixa Penedès: Lunweg, cop. 1997.
- [84] PALAU I FABRE, Josep. *Picasso*. Barcelona: Polígrafa, DL 1981.

2.4.3.8. ELS FITXERS INFORMÀTICS

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica de fitxers informàtics és la pantalla o pantalles de títol.

Si no hi ha pantalla de títol, obtenim la informació d'altres fonts internes presentades formalment (p. ex., menús principals o mencions del programa).

2.4.3.9. ELS ARTEFACTES EN TRES DIMENSIONS I LES REÀLIES

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica d'artefactes en tres dimensions i de reàlies és l'objecte mateix conjuntament amb qualsevol material textual d'acompanyament i el contenidor publicat per l'editor o fabricant del document.

És preferible la informació trobada en l'objecte mateix a la informació trobada en el material textual d'acompanyament o en un contenidor.

2.4.3.10. LES MICROFORMES

La font o el lloc principal d'on extraiem la informació per redactar la referència bibliogràfica de microformes és variat:

- en el cas dels microfilms, el fotograma del títol (és a dir, el fotograma que generalment hi ha al començament del document i que porta el títol complet i dades de la publicació del document);
- en el cas de les fitxes de finestra, la fitxa del títol o, si és única, la fitxa mateixa;
- en el cas de les microfitxes i de les microcòpies opaques, el fotograma del títol.

Si la informació que normalment va al fotograma o a la fitxa del títol es presenta en fotogrames o fitxes successives, hem de tractar aquests fotogrames o fitxes com a font principal d'informació.

2.4.3.11. LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

La font o el lloc principal d'on extraïem la informació per redactar la referència bibliogràfica de publicacions en sèrie impreses és la portada (ja sigui publicada amb els números solts o posteriorment) o el substitut de la portada del primer número de la publicació en sèrie.

2.4.4. *La llengua de redacció de les referències*

2.4.4.1. LA LLENGUA GENERAL DE REDACCIÓ

2.4.4.1.a) La llengua general de redacció de les referències bibliogràfiques és la mateixa que la de l'obra o la part d'obra en què s'emmarca, llevat dels noms propis (autors, editorial, col·lecció, etc.) i del títol i el subtítol de l'obra. D'aquesta manera, es facilita al màxim la comprensió dels diferents blocs d'informació que contenen i se n'homogeneïtza la redacció, tot i que en aquest aspecte divergim de les AACR2 (cf. § 2.4.4.1), que no tradueix aquesta informació.

[85a] ~ *The Chicago manual of style*. 14th ed. Chicago; London: The University of Chicago Press, 1993. 923 p.

[85b] *The Chicago manual of style*. 14a ed. Chicago; Londres: The University of Chicago Press, 1993. 923 p.

2.4.4.1.b) Per a les variants formals dels noms de persona segons la llengua en què ha estat impresa l'obra, v. el § 2.5.5.1.a.

2.4.4.2. LA TRANSLITERACIÓ O ROMANITZACIÓ DE LA INFORMACIÓ

La *transliteració* o *romanització* és la conversió de noms o text d'un alfabet a un altre, en aquest cas de qualsevol alfabet a l'alfabet llatí. De tota manera, la transliteració o romanització només s'aplica a les zones d'informació el contingut de les quals no ha d'anar en català, és a dir, el nom dels autors, el títol de la part —si n'hi ha—, el títol del document i el nom de la col·lecció.

En els casos del títol de la part i del títol del document, a continuació de la forma transliterada o romanitzada cal posar, entre parèntesis, la indicació de la llengua original: «(en hebreu)», per exemple. Si tota l'obra és en la mateixa llengua, n'hi ha prou d'indicar-ho en el títol del document.

Tal com hem dit en el § 2.4.4.1, en aquest aspecte divergim de les AACR2, que són partidàries de mantenir totes les informacions en la llengua del document, fet que pot dificultar bastant la comprensió de la informació recollida.

2.4.5. *La puntuació de cada bloc d'informació*

2.4.5.1. Cada bloc d'informació de la referència bibliogràfica de la monografia té prefixada una puntuació determinada. Partint de la informació que conté la referència d'una monografia publicada en doble suport (cf. el § 2.4.1.1.c), tindrem la puntuació que tot seguit especificuem (posem entre parèntesis el número de l'exemple que pot il·lustrar cada aspecte concret de la referència). El rombe indica les informacions imprescindibles en aquest tipus de referència bibliogràfica (si està entre claudàtors, vol dir que la informació pot ser imprescindible o no, segons el tipus d'obra).

- 1r) ♦ Responsabilitat de l'obra (és a dir, els autors). Entre els cognoms i el nom hi va una coma, i entre autor/ra i autor/ra, un punt i coma (ex. [3]). Al final de tots els autors hi va un punt; la informació entre parèntesis relativa a la responsabilitat de l'obra va abans d'aquest punt final (ex. [5]).
- 2n) ♦ Títol i subtítol de l'obra. La inicial absoluta de títol i subtítol es compon en majúscula. Entre títol i subtítol, i també entre subtítols, hi van dos punts, en lletra rodona (ex. [107]). Si el títol o algun dels subtítols conté un punt interior, es manté (ex. [108]). Cada títol paral·lel va precedit del signe igual (ex. [109]). Aquest bloc acaba amb punt.
- 3r)[♦] Dades generals o específiques de material. Les dades generals i les dades específiques de material van en lletra minúscula i entre claudàtors abans del punt final del bloc del títol (ex. [44]). El tipus de publicació comença amb majúscula, acaba en un punt i no va entre claudàtors (ex. [120]). Pot contenir algun parèntesi especificatiu (ex. [117]).
- 4t) ♦ Número de l'edició (si no és la primera). El número de l'edició es compon amb ordinals aràbics, sense punt al darrere. Si hi ha més d'una informació, se separa amb comes (ex. [143]). El bloc acaba amb punt.
- 5è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors). Aquest bloc comença amb una majúscula i acaba amb punt (ex. [148]); si diferents persones tenen diferents responsabilitats, se separen amb un punt i coma (consegüentment, el segon bloc i els següents comencen en minúscula).
- 6è) ♦ Lloc de publicació o distribució. Aquest bloc no té un acabament definit, sinó que depèn de la informació que ve al darrere. Si hi ha més d'un lloc de publicació o distribució, a partir del segon cal posar un punt i coma al davant de cada nom de lloc (ex. [158]).
- 7è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució. Davant aquest bloc hi van dos punts (ex. [158]). En el cas de les institucions, entre la institució general i la concreta hi va un punt (ex. [167]). El bloc acaba segons la informació que segueix.
- 8è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any). Davant aquest bloc hi va una coma, i al final acaba amb punt (ex. [175]).
- 9è) Nombre de volums (si n'hi ha més d'un). El nombre de volums es compon amb xifres aràbiques. El bloc acaba amb punt, que coincideix amb el de l'abreviatura «v.» (ex. [175]).
- 10è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines). El nombre de volums es compon amb xifres aràbiques. El bloc acaba amb punt, que coincideix amb el de l'abreviatura «p.» (ex. [42]).
- 11è) Nom de la col·lecció. El bloc de la col·lecció i subcol·lecció (que inclou els números respectius) es compon entre parèntesis (ex. [42]).
- 12è) Número dins la col·lecció. Davant aquest número cal posar-hi un punt i coma (ex. [42]).
- 13è) Nom de la subcol·lecció. Davant aquest nom hi va un punt (ex. [248]).
- 14è) Número dins la subcol·lecció. Davant aquest número cal posar-hi un punt i coma (ex. [248]).
- 15è) Número normalitzat. Aquest bloc acaba amb punt (ex. [250]).

- 16è) Informació addicional de l'edició en paper. La informació addicional es compon entre claudàtors i amb la primera inicial en majúscula, sense punt final (ex. [72]).
- 17è) ♦ Localització. Es compon entre angles (< >) i no porta punt al final (ex. [44]).
- 18è) ♦ Data de la consulta. Es compon entre claudàtors. Al final de bloc hi va un punt després del claudàtor de tancament (ex. [44]).
- 19è) Informació addicional de l'edició en línia. Aquesta informació es compon entre claudàtors i amb la primera inicial en majúscula, sense punt final (ex. [249]).

2.4.5.2. Si es tracta d'una referència d'una part d'obra publicada en doble suport, els elements afegits es puntuen tal com indiquem a continuació (posem entre parèntesis el número de l'exemple que pot il·lustrar cada aspecte concret de la referència). Repetim, a títol orientatiu i en un cos més petit, les informacions comunes amb la referència a l'obra sencera.

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part). Entre els cognoms i el nom hi va una coma, i entre autor/ra i autor/ra, un punt i coma (ex. [43]). Al final de tots els autors hi va un punt; la informació entre claudàtors relativa a una pluriresponsabilitat va abans d'aquest punt final.
- 2n) ♦ Títol de la part. Es compon entre cometes i acaba en un punt que va fora de les cometes. Si conté algun punt interior, es manté (ex. [136]). A continuació s'escriu «A:» (en majúscula) davant la responsabilitat o el títol de l'obra, segons escaigui (ex. [43]).
- 3r)[♦] Dades generals o específiques de material o tipus de publicació. Si n'hi ha, es componen entre claudàtors abans del punt final del bloc anterior (ex. [61]).
- 4t)[♦] Número del volum, en xifres aràbigues o romanes, tal com estigui en l'original, precedit de l'abreviatura «Vol.». Aquest bloc acaba amb punt (ex. [139]).
- 5è)[♦] Títol i subtítol del volum. La inicial absoluta de títol i subtítol es compon en majúscula. Entre títol i subtítol, i també entre subtítols, hi van dos punts, en lletra rodona. Si el títol o algun dels subtítols conté un punt interior, es manté. Aquest bloc acaba amb punt (ex. [139]).
- 6è) ♦ Número de l'edició (si no és la primera). El número de l'edició es compon amb ordinals aràbics, sense punt al darrere. Si hi ha més d'una informació, se separa amb comes (ex. [143]). El bloc acaba amb punt.
- 7è) Responsabilitat de l'edició (és a dir, les persones que n'han tingut cura a banda dels autors). Aquest bloc comença amb una majúscula i acaba en un punt (ex. [148]); si diferents persones tenen diferents responsabilitats, se separen amb un punt i coma (consegüentment, el segon bloc i els següents comencen en minúscula).
- 8è) ♦ Lloc de publicació o distribució. Aquest bloc no té un acabament definit, sinó que depèn de la informació que ve al darrere. Si hi ha més d'un lloc de publicació o distribució, a partir del segon cal posar un punt i coma al davant de cada nom de lloc (ex. [158]).
- 9è) ♦ Responsabilitat de la publicació o distribució. Davant aquest bloc hi van dos punts (ex. [158]). En el cas de les institucions, entre la institució general i la concreta hi va un punt (ex. [167]). El bloc acaba segons la informació que segueix.
- 10è) ♦ Data de publicació o distribució (en principi, només l'any). Davant aquest bloc hi va una coma, i al final acaba amb punt (ex. [175]).

- 11è) Nombre de volums (si n'hi ha més d'un). El nombre de volums es compon amb xifres aràbigues. El bloc acaba en punt, que coincideix amb el de l'abreviatura «v.» (ex. [175]).
- 12è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines). El nombre de volums es compon amb xifres aràbigues. El bloc acaba en punt, que coincideix amb el de l'abreviatura «p.» (ex. [42]).
- 13è) Nom de la col·lecció. El bloc de la col·lecció i subcol·lecció (que inclou els números respectius) es compon entre parèntesis (ex. [42]).
- 14è) Número dins la col·lecció. Davant aquest número cal posar-hi un punt i coma (ex. [42]).
- 15è) Nom de la subcol·lecció. Davant aquest nom hi va un punt (ex. [248]).
- 16è) Número dins la subcol·lecció. Davant aquest número cal posar-hi un punt i coma (ex. [248]).
- 17è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada. Aquest bloc va després de l'any, precedit d'una coma. Entre el número inicial i el número final hi va un guionet, i tot el bloc acaba amb punt (ex. [43]).
- 18è) Número normalitzat. Aquest bloc acaba en punt (ex. [250]).
- 19è) Informació addicional de l'edició en paper. La informació addicional es compon entre claudàtors i amb la primera inicial en majúscula, sense punt final (ex. [44]).
- 20è) ♦ Localització. Es compon entre angles (< >) i no porta punt al final (ex. [44]).
- 21è) ♦ Data de la consulta. Es compon entre claudàtors. Al final de bloc hi va un punt després del claudàtor de tancament (ex. [44]).
- 22è) Informació addicional de l'edició en línia. Aquesta informació es compon entre claudàtors i amb la primera inicial en majúscula, sense punt final (ex. [249]).

2.4.5.3. En el cas de les publicacions en sèrie, cada bloc d'informació de la referència bibliogràfica té també prefixada una puntuació determinada. Partint de la informació que conté la referència d'una monografia publicada en doble suport (cf. el § 2.4.1.2.c), tindrem la puntuació que especifiquem tot seguit (posem entre parèntesis el número de l'exemple que pot il·lustrar cada aspecte concret de la referència).

- 1r) ♦ Títol i subtítol de la publicació en sèrie. La inicial absoluta i la de tots els mots significatius es componen en majúscula (ex. [128]). Entre títol i subtítol, i entre subtítols, hi van dos punts, en lletra rodona (ex. [49]), i també dos punts davant la informació complementària del títol i un punt davant secció o sèrie. Cada títol paral·lel va precedit del signe igual (ex. [131]). Aquest bloc acaba amb punt.
- 2n) ♦ Lloc de publicació o distribució. Aquest bloc es compon entre claudàtors, abans del punt final del bloc anterior (ex. [50]).
- 3r)[♦] Dades generals o específiques de material; les dades generals i les dades específiques de material van en lletra minúscula i entre claudàtors abans del punt final del bloc del títol (ex. [51]).
- 4t) Responsabilitat de la publicació (és a dir, l'editorial). Es compon dins els claudàtors del bloc anterior, després del lloc de publicació o distribució i precedida de dos punts (ex. [49]).
- 5è) ♦ Número d'època, si s'escau, i data d'inici i data final, de l'edició o distribució. Es compon entre parèntesis. La data d'inici i la data final van unides per un guionet. El bloc acaba amb punt fora del parèntesi (ex. [181]).

- 6è) Si es tracta d'un número monogràfic, el títol que porta, situat després del parèntesi de la data de publicació o distribució i precedit de dos punts. La inicial absoluta de títol i subtítol es compon en majúscula. Entre títol i subtítol, i també entre subtítols, hi van dos punts, en lletra **rodona**. Si el títol o algun dels subtítols conté un punt interior, es manté. Aquest bloc acaba amb punt (ex. [155]).
- 7è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines). El bloc acaba amb punt, que coincideix amb el de l'abreviatura «p.» (ex. [242]).
- 8è) Número normalitzat. Aquest bloc acaba amb punt (ex. [250]).
- 9è) Informació addicional de l'edició en paper. La informació addicional es compon entre claudàtors i amb la primera inicial en majúscula, sense punt final.
- 10è) ♦ Localització. Es compon entre angles (< >) i no porta punt al final (ex. [53]).
- 11è) ♦ Data de la consulta. Es compon entre claudàtors. Al final de bloc hi va un punt després del claudàtor de tancament (ex. [53]).
- 12è) Informació addicional de l'edició en línia. Aquesta informació es compon entre claudàtors i amb la primera inicial en majúscula, sense punt final.

2.4.5.4. Si es tracta de la referència d'una part en una publicació en sèrie publicada en doble suport, els elements afegits es puntuen tal com indiquem a continuació (posem entre parèntesis el número de l'exemple que pot il·lustrar cada aspecte concret de la referència). Repetim, a títol orientatiu i en un cos més petit, les informacions comunes amb la referència a l'obra sencera.

- 1r) ♦ Responsabilitat de la part (és a dir, els autors de la part). Entre els cognoms i el nom hi va una coma, i entre autor i autor, un punt i coma (ex. [52]). Al final de tots els autors hi va un punt; la informació entre **parèntesis** relativa a la responsabilitat de la part va abans d'aquest punt final.
- 2n) ♦ Títol de la part. Es compon entre cometes, amb la inicial absoluta en majúscula, i acaba en un punt que va fora de les cometes (ex. [140]).
- 3r) ♦ Títol i subtítol de la publicació en sèrie. La inicial absoluta i la de tots els mots significatius es componen en majúscula (ex. [128]). Entre títol i subtítol, i també entre subtítols, hi van dos punts, en lletra **rodona** (ex. [49]). Si el títol o algun dels subtítols conté un punt interior, es manté. Cada títol paral·lel va precedit del signe igual (ex. [131]). Aquest bloc acaba amb punt.
- 4t) ♦ Lloc de publicació o distribució. Aquest bloc es compon entre claudàtors, abans del punt final del bloc anterior (ex. [50]).
- 5è)[♦] Dades generals o específiques de material; les dades generals i les dades específiques de material van entre claudàtors abans del punt final del bloc del títol (ex. [51]).
- 6è) Responsabilitat de la publicació (és a dir, l'editorial). Es compon dins els claudàtors del bloc anterior, després del lloc de publicació o distribució i precedida de dos punts (ex. [49]).
- 7è) ♦ **Número d'època, si s'escau, i** número del volum, si n'hi ha. Entre el bloc del títol i aquest hi va una coma (ex. [140]).
- 8è) ♦ Número de l'exemplar. Entre el bloc del títol o el bloc del volum i aquest hi va una coma (ex. [129]).
- 9è) ♦ Data de publicació o distribució de l'exemplar. Es compon entre parèntesis. El bloc acaba amb punt fora del parèntesi (ex. [129]).²⁷

- 10è) Si es tracta d'un número monogràfic, el títol que porta, situat després del parèntesi de la data de publicació o distribució i precedit de dos punts. La inicial absoluta de títol i subtítol es compon en majúscula. Entre títol i subtítol, i també entre subtítols, hi van dos punts, en lletra cursiva com el títol i els subtítols. Si el títol o algun dels subtítols conté un punt interior, es manté. Aquest bloc acaba amb punt (ex. [155]).
- 11è) ♦ Números de les pàgines inicial i final de la part citada. Aquest bloc va després de l'any, precedit d'una coma, abans del punt final del bloc anterior. Entre el número inicial i el número final hi va un guionet (ex. [237]).
- 12è) Dades específiques de material (si no s'han donat en comptes de les dades generals) i descripció física (generalment, es redueix al nombre de pàgines). El bloc acaba en punt, que coincideix amb el de l'abreviatura «p.» (ex. [242]).
- 13è) Número normalitzat. Aquest bloc acaba amb punt (ex. [250]).
- 14è) Informació addicional de l'edició en paper. La informació addicional es compon entre claudàtors i amb la primera inicial en majúscula, sense punt final.
- 15è) ♦ Localització. Es compon entre angles (< >) i no porta punt al final (ex. [53]).
- 16è) ♦ Data de la consulta. Es compon entre claudàtors. Al final de bloc hi va un punt després del claudàtor de tancament (ex. [53]).
- 17è) Informació addicional de l'edició en línia. Aquesta informació es compon entre claudàtors i amb la primera inicial en majúscula, sense punt final.

2.5. La responsabilitat del document

La *responsabilitat* o *autoria* del document correspon a les persones o les entitats que són considerades autores, d'acord amb la disposició de la font principal d'informació (en aquest cas, especialment la portada).

Aquesta informació apareix precedida de la fórmula «A:»²⁸ en el cas de les referències bibliogràfiques de parts de monografia (cf. § 2.5.2).

2.5.1. La responsabilitat en les monografies

2.5.1.1. L'AUTORIA PERSONAL

L'*autor/ra personal* és la persona principalment responsable de la creació del contingut intel·lectual o artístic d'una obra.

2.5.1.1.a) L'autoria única

Si la responsabilitat és d'una persona, s'hi fan constar el primer cognom (compost en lletra versaleta rodona) i el nom de fonts sencer (que no s'abreuja, perquè es perdria informació rellevant;²⁹ però en els noms compostos es pot abreujar un dels noms: «M. Teresa», «Joan A.», «Francesc de B.», etc.).

27. Aquest bloc substitueix el bloc 5è de la referència de la publicació en sèrie completa.

28. Criteri divergent de les AACR2 (cf. § 13.5, p. 342-344), que recomanen d'emprar únicament la preposició «En».

29. Criteri divergent de les AACR2 (cf. § 1.1F1, p. 28). Si abreugem el nom, podem perdre una informació valuosa, ja que, d'entrada, no podem saber si es tracta d'una dona o d'un home, ni si es tracta de dos autors o més que coincideixen en el primer cognom i la inicial del nom; per això hem optat per escriure el nom de fonts sencer sempre que ha estat possible.

En el cas que el nom figuri abreujat en la font principal d'informació, però en podem esbrinar amb certesa el nom de fonts sencer, la compleció del nom es pot posar entre claudàtors a continuació de la inicial (el punt de l'abreviatura del nom s'omet).

- [86] BONET, S[ergi] [et al.]. *Morfologia espermàtica en porcí = Morfología espermática en porcino = Morphology of boar spermatozoa*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2000. 242 p. (Arxius de les Seccions de Ciències; 126)

Si es tracta d'una persona que sistemàticament fa servir els dos cognoms i se sap segur que vol ser coneguda d'aquesta manera, o bé si la tradició bibliogràfica ho ha consagrat d'aquesta manera per evitar confusions amb altres autors, és preferible posar els dos cognoms en comptes d'un.

- [87] BADIA I MARGARIT, Antoni M. (coord.). *Diccionari d'antroponímia catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2004. [Volum de mostra]
- [88] FEBRER I CARDONA, Antoni. *Obres gramaticals, I*. Estudi introductor i edició a cura de Jordi Ginebra. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2004.

Quan hi ha més d'un autor amb els mateixos primer cognom i nom de fonts, és preferible distingir-los pel segon cognom, ni que sigui englobant-lo entre claudàtors (cf. § 2.3.1.1.e).

- [89] CABRÉ, Wenceslau
CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa
CABRÉ I MONNÉ, M. Teresa

Si una persona fa servir un o diversos pseudònims, és preferible agrupar totes les referències sota el seu nom real i remetre-hi des de cada pseudònim. Per a més claredat, és preferible especificar el pseudònim amb què actua en cada obra posant-lo entre parèntesis al costat del nom, mantenint, però, l'ordre habitual de nom i cognom.

- [90] OLIVER, Joan. *Allò que tal vegada s'esdevingué*. [Barcelona]: Aymà, cop. 1970.
 — (Pere QUART). *Poemes escollits*. Barcelona: Edicions 62, 1983.
 — *Pigmalió*. Barcelona: Edicions 62, 1991.
 QUART, Pere → OLIVER, Joan.

Si un nom de persona presenta variants formals segons l'obra o la llengua en què es impresa, triem la forma més comuna o habitual, o bé la més completa (en cas de dubte). Si un d'aquests noms és el que rep l'autor o autora en català, optem per aquest nom; si no, optem pel que es troba habitualment en fonts de referència del país de residència o d'activitat de la persona.

Si el nom figura en les obres de referència en grec o en llatí, en cas de dubte, podem posar entre claudàtors aquest nom; així mateix, per a més claredat, en la llista bibliogràfica es pot fer una entrada amb el nom en grec o llatí i remetre a la forma del nom que hem considerat principal.³⁰

En el cas de les persones que són conegudes pel nom de pila, i així ha estat ben establert en les fonts de referència catalanes, s'entren per aquest nom i, si en tenen més d'un, pel més corrent, amb la possibilitat de fer les remissions que calgui per a més claredat.

30. Vegem-ne exemples amb noms de sants i de personatges de la noblesa al capítol xiv, § 5.2.1.5 i § 5.2.1.6.

Si en una llista bibliogràfica cal afegir alguna informació en relació amb el nom de l'autor o autora amb finalitat distintiva, es pot disposar a continuació del nom, separada amb una coma.

- [91] JOAN PAU II, papa. *Reflexiona con el Papa*. [Lleida]: Estel-Forja, 1986.
 [92] JOAN CARLES I, rei d'Espanya. *Palabras del Rey*. Barcelona: Ediciones B, DL 1996.
 [93] DARWIN, Charles, 1809-1882. *L'origen de les espècies*. Barcelona: Edicions 62, 1982.

2.5.1.1.b) L'autoria múltiple

La menció de responsabilitat pot contenir fins a tres noms de persona com a autoria múltiple, separats per un punt i coma.

- [94] VILARÓ, Francesc; VILCHES, Àngel (coord.). *Diccionari de ports i costes: Català, castellà, francès, anglès*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 1995.
 [95] MUNTANER, Jordi; FERRER, Xavier; MARTÍNEZ VILALTA, Albert. *Atlas dels ocells nidificants de Catalunya i Andorra*. Barcelona: Ketres, 1984.

Si una menció de responsabilitat ha de fer constar més de tres persones o entitats que fan la mateixa funció, s'ometen totes menys la primera. Indiquem aquesta omisió posant l'expressió llatina *et al.* ('i d'altres') entre claudàtors: «[*et al.*]» a continuació del primer nom. De tota manera, si qui ha redactat la bibliografia ha optat per posar-hi tots els autors, cal respectar-ho.

- [96a] MESTRES, Josep M. [*et al.*]. *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos*. 4a ed. Vic: Eumo; Barcelona: Universitat de Barcelona: Universitat Pompeu Fabra: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2009.
 [96b] MESTRES, Josep M.; COSTA, Joan; OLIVA, Mireia; FITÉ, Ricard. *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos*. 4a ed. Vic: Eumo; Barcelona: Universitat de Barcelona: Universitat Pompeu Fabra: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2009.

Per als casos en què hi ha més d'una menció de responsabilitat, vegeu l'epígraf 2.5.1.2.d.

2.5.1.1.c) La designació de funció de la responsabilitat principal

Considerem *designació de funció* l'epítet que permet determinar la funció que fa la responsabilitat principal del document, en el cas que sigui, simplement, la d'autor/ra. Aquesta informació es consigna abreujada després del nom de l'autor o els autors afectats per la designació, i s'emmarca amb parèntesis (abans s'indicava amb claudàtors).

Les designacions de funció més habituals són les que figuren en el quadre 2.

QUADRE 2. Abreviatures de designació de funció

arranjador, arranadora	arr.
compilador, compiladora	comp.
coordinador, coordinadora	coord.
coordinador general, coordinadora general	coord. gen.
curador, curadora	cur.
director, directora	dir.
editor [literari], editora [literària]	ed.
il·lustrador, il·lustradora	ill.
traductor, traductora	trad.

Les enciclopèdies i els diccionaris enciclopèdics s'entren pel títol de l'obra, i no pel director/ra o coordinador/ra.

[97] *La gran enciclopèdia en català*. [Barcelona]: Edicions 62, 2004. 20 v.

2.5.1.2. L'AUTORIA COLLECTIVA

2.5.1.2.a) Obres que emanen d'una sola entitat

L'entitat és una organització o un grup de persones que s'identifica amb un nom concret i que actua, o pot actuar, com un ens. En el cas que l'entitat sigui coneguda mitjançant una sigla, fem la referència bibliogràfica pel nom sencer, i, en general, és recomanable que, en el lloc que correspongui, es posi una remissió de la sigla al nom sencer. (Si coincideix amb el nom de l'editor/ra, s'escriu aquest darrer mitjançant la seva sigla.)

[98] INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Diccionari de la llengua catalana* [en línia]. Barcelona: IEC, 1997. <<http://www.iec.cat>> [Consulta: 30 maig 2006].

Considerem que una obra emana d'una entitat si pertany a una de les categories següents:³¹

a') És una obra administrativa que tracta de l'entitat mateixa, de la seva política interna, del seu funcionament, de les seves finances, de les seves activitats, de la seva organització, del seu personal, dels seus associats o dels seus recursos (com ara catàlegs i inventaris).

b') És una obra jurídica, oficial o religiosa, com ara lleis, decrets llei, reglaments administratius, constitucions, regles de procediments de tribunals, tractats, decisions judicials, intervencions parlamentàries, lleis religioses, obres litúrgiques.

c') És una obra que enregistra el pensament col·lectiu de l'entitat (com ara informes de comissions i declaracions oficials sobre aspectes relatius a la política externa).³²

31. *Regles angloamericanes de catalogació*, p. 358 i 523-545.

32. En aquest sentit, cal tenir en compte que els documents lingüístics normatius emanats del Ple de l'Institut d'Estudis Catalans o de la Secció Filològica d'aquesta institució porten, com a autoria, «INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS» i «INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA», respectivament.

d') És una obra que informa de l'activitat col·lectiva d'un congrés, d'una expedició o d'un esdeveniment (com ara una fira, una exposició o un festival) i l'entitat respon a la definició que acabem de donar.

e') És una obra que ha resultat de l'activitat col·lectiva d'un grup d'intèrprets artístics com un tot i en la qual la responsabilitat del grup va més enllà de la mera interpretació o execució. Entre les publicacions que són el resultat d'aquest tipus d'activitat s'hi inclouen els enregistraments sonors, les pel·lícules, els enregistraments de vídeo o de DVD i documents escrits d'interpretacions artístiques.

f') És material cartogràfic que emana d'una entitat altra que la que únicament és responsable de l'edició o de la distribució.

[99a] UNIVERSITAT DE BARCELONA. BIBLIOTECA. *Catàleg dels incunables de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1995.

[100a] AJUNTAMENT DE BARCELONA. *L'acció educativa de l'Ajuntament de Barcelona*. [Barcelona]: Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació, DL 2003.

Recordem que en bibliografies molt acurades, si l'autoria correspon a un organisme públic (és a dir, de l'Administració), es posa el nom geogràfic del territori a què pertany (nació, estat, regió, etc.), un punt, el nom de l'administració de què es tracti (s'omet el topònim que porti si coincideix amb el nom de l'estat o la nació), un altre punt i l'organisme en qüestió (sense anteposar-hi el topònim de nació o estat). En general, però, es posa directament el nom de l'administració, un punt i l'organisme en qüestió (en cap cas no escurcem el nom de la institució, encara que coincideixi amb el del municipi).

[99b] BARCELONA. UNIVERSITAT DE BARCELONA. BIBLIOTECA. *Catàleg dels incunables de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1995.

[100b] BARCELONA. AJUNTAMENT DE BARCELONA. *L'acció educativa de l'Ajuntament de Barcelona*. [Barcelona]: Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació, DL 2003.

2.5.1.2.b) Obres de responsabilitat compartida

La *responsabilitat compartida* és la col·laboració entre dues o més persones o entitats que realitzen el mateix tipus d'activitat en la creació del contingut d'un document. La contribució de cada una pot ser una part separada i distinta del document, o bé pot no estar separada de la dels altres.

Considerem *obra de responsabilitat compartida* la que s'ajusta a una de les característiques següents:³³

a') És una obra produïda per la col·laboració de dues persones o més.

b') És una obra per a la qual persones diferents han preparat contribucions separades.

c') És una obra que consisteix en un intercanvi entre dues persones o més (com ara correspondència o debats).

d') És una obra que pertany a alguna de les categories esmentades a § 2.5.1.2.b i que emana de dues entitats o més.

33. Regles angloamericanes de catalogació, p. 370-371.

e') És una obra de les enumerades en les lletres *a*, *b* i *c* d'aquest epígraf que conté també contribucions que emanen de dues entitats o més.

f') És una obra que és el resultat d'una col·laboració o d'un intercanvi entre una persona i una entitat.

Aquesta regla no s'aplica a obres que són el resultat de contribucions de persones diferents que treballen sota la direcció d'un editor/ra literari/rària o a obres que són reculls d'altres obres ja existents (cf. § 2.5.1.2.c).

2.5.1.2.c) Reculls o obres produïts sota la direcció d'un editor/ra literari/rària

Considerem *recull (o obra) produït sota la direcció d'un editor/ra literari/rària* el que s'ajusta a una de les característiques següents:³⁴

a') És un recull d'obres independents de diferents persones o entitats.

b') És un recull de fragments d'obres independents de diferents persones o entitats.

c') És una obra fruit de la contribució de diferents persones o entitats, produïdes sota la direcció d'un editor/ra literari/rària.

d') És una obra que és el resultat d'aplegar, d'una banda, obres independents de diferents persones o entitats i, de l'altra, contribucions produïdes sota la direcció d'un editor/ra literari/rària (cf. § 2.5.1.2.d).

No apliquem aquesta regla a obres que emanen d'una entitat i que pertanyen a alguna de les categories esmentades a § 2.5.1.2.a.

2.5.1.2.d) Obres de responsabilitat mixta

L'obra de *responsabilitat mixta* és aquella en la qual diferents persones o entitats han contribuït al seu contingut intel·lectual o artístic realitzant diferents tipus d'activitats, p. ex., adaptant o il·lustrant una obra escrita per una altra persona, arranjant-la, traduint-la, etc. (cf. § 2.7.1.3).

Dins aquest grup hi ha dos grans blocs: les obres que existien prèviament i que han estat modificades, com ara les traduccions, els arranjaments musicals i les adaptacions; i les obres noves en què diverses persones o entitats han contribuït de maneres vàries, com ara les entrevistes, les col·laboracions entre artistes i escriptors, etcètera.³⁵

2.5.2. La responsabilitat de la part en les monografies

La redacció de la informació sobre la responsabilitat de la part en les monografies segueix els mateixos criteris que hem exposat a § 2.5.1. Tanmateix, cal tenir en compte que si la menció de responsabilitat de la part coincideix totalment amb la menció de responsabilitat de tot el document, només s'indica la primera d'aquestes mencions.

[101] ETTINGER, Stefan. «Formación de palabras y fraseología en la lexicografía». A: HAENSCH, Günther [et al.]. *La lexicografía: De la lingüística teórica a la lexicología práctica*. Madrid: Gredos, 1982, p. 233-258.

[102] CAPÓ, Jaume; VEIGA, Montserrat. «Símbols». A: *Abreviacions*. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1997, p. 34-40. També disponible en línia a: <<http://www6.gencat.net/llengcat/publicacions/abrevia/index.htm>> [Consulta: 30 maig 2006].

34. *Regles angloamericanes de catalogació*, p. 375.

35. *Regles angloamericanes de catalogació*, p. 378-399.

2.5.3. La responsabilitat en les publicacions en sèrie

En principi, no es fa constar cap responsabilitat del document en les publicacions en sèrie, sinó que s'introdueixen directament pel títol.

- [103] *Revista Andorrana de Dret i Jurisprudència* [Andorra la Vella: Col·legi d'Advocats] (1988-).
- [104] *Què Cal Saber?* [Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Biologia] (novembre 1984 -).

2.5.4. La responsabilitat de la part en les publicacions en sèrie

La redacció de la informació sobre la responsabilitat de la part en les publicacions en sèrie segueix els mateixos criteris que hem exposat a § 2.5.1.

- [105] PIQUER, Adolf. «Fraseologia i discurs narratiu: anàlisi d'alguns casos de la novellística contemporània». *Caplletra* [València], núm. 18 (primavera 1995): *Fraseologia*, p. 121-132.

2.6. La informació sobre el títol

2.6.1. El títol de les monografies

2.6.1.1. EL TÍTOL PROPI EN LES MONOGRAFIES

El *títol propi* és el nom principal d'un document, incloent-hi qualsevol títol alternatiu, però excloent-ne els títols paral·lels i la informació complementària del títol.

El títol propi pot contenir puntuació interior (com ara un punt), que s'ha de respectar, i se separa amb dos punts dels subtítols o títols dependents (que és considerada informació complementària del títol), la inicial absoluta de cadascun dels quals s'ha de compondre en majúscula.³⁶ Per bé que aquests dos punts s'acostumen a compondre amb lletra cursiva, **sembla més recomanable que es componguin** en rodona, per a una major distinció respecte als elements que separa (paral·lelament al que diem en relació amb el punt i coma i els títols en aquest mateix epígraf; v. l'exemple [108]).

- [106a] INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Perspectives del segle xx: Recerca i país: Declaració institucional*. Barcelona: IEC, 2004. 22 p. (Publicacions de la Presidència; 23)
- [106b] INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Perspectives del segle xx: Recerca i país: Declaració institucional*. Barcelona: IEC, 2004. 22 p. (Publicacions de la Presidència; 23)

Si el títol propi d'un document que és suplement o secció d'un altre document apareix en dues o més parts que no estan lligades gramaticalment, anotem primer el títol de l'obra principal, seguit del títol o títols de tots els suplementos o seccions per ordre de dependència, i els separem amb punts.

- [107] *Journal of Biosocial Science. Supplement* [Cambridge: Cambridge University Press] (1969-).

Si el document no té un títol col·lectiu i no hi ha cap obra que predomini, anotem els títols de les obres titulades individualment en l'ordre en què apareixen en el document. Si l'autoria és la mateixa, els títols se separen amb un punt i coma, encara que estiguin enllaçats per un mot o una frase connectius **(el punt i coma, en rodona)**.

36. Criteri divergent del de les AACR2 (cf. § 1.1E1, p. 26-27), que recomanen de compondre la inicial absoluta del subtítol en minúscula.

En les referències d'aquests documents, la DGM ha d'anar després el primer títol.

- [108] LEE, Vernon. *La Verge dels Set Punyals*; i *La veu perversa*. Traducció de Roser Verdagué i Jordi Vidal Tubau, respectivament. Pròleg d'Eulàlia Lledó. Barcelona: Laertes, 1998.

2.6.1.2. ELS TÍTOLS PARALLELS EN LES MONOGRAFIES

Les obres multilingües porten, sovint, el títol en cadascuna de les llengües en què són escrites. Aquests títols s'anomenen *títols paral·lels*, i s'escriuen en cursiva l'un al darrere de l'altre separats per un espai, un signe igual i un altre espai, en el mateix ordre que dona la font principal d'informació.

- [109] BONET, S[ergi] [et al.]. *Morfologia espermàtica en porcí = Morfología espermática en porcino = Morphology of boar spermatozoa*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2000. 242 p. (Arxius de les Seccions de Ciències; 126)
- [110] MARTIN, Robert. «L'exemple lexicographique dans le dictionnaire monolingue». A: HAUSMANN, Franz Josef; RECHMANN, Oskar; WIEGAND, Herbert Ernst; ZGUSTA, Ladislav (ed.). *Wörterbücher = Dictionaries = Dictionnaires*. Vol. 1. Berlín; Nova York: Walter de Gruyter, 1989, p. 599-607.

2.6.1.3. LA INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA DEL TÍTOL EN LES MONOGRAFIES

La *informació complementària del títol* és qualsevol títol del document altre que el títol propi, el títol o títols paral·lels, i el títol o títols de col·lecció.

El *subtítol* és la informació complementària del títol més habitual, però també incloem dins la informació complementària les dades relatives a unes jornades o a un congrés, en el cas de les actes, i també el caràcter o el contingut del document.

El subtítol es compon en cursiva, porta la inicial absoluta en majúscula i se separa del títol amb dos punts.

- [111] RAFEL, Núria. *Les necròpolis tumularies de tipus baixaragonès*; *Les campanyes de l'Institut d'Estudis Catalans al Matarranya*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2003. 95 p. (Monografies de la Secció Històrico-Arqueològica; VIII)
- [112] PLANS, Lourdes (dir.). *Església, societat i poder a les terres de parla catalana*. *Actes del IV Congrés de la CCEPC (Vic, 20-21 febrer 2004)*. Barcelona: Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; [Mora la Nova?]: Institut Ramon Muntaner; Valls: Cossetània, 2005. 863 p. (Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; 3)
- [113] MESTRES, Josep M. *Les subentrades en els diccionaris generals*. Tesi (doctorat). *Tesi doctoral dirigida per la Dra. M. Teresa Cabré i Castellví*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Institut Universitari de Lingüística Aplicada, 2006. 2 v. [Conté un CD-ROM]
- [114] *Congrés d'Orientació Universitària* (Barcelona, 15-16 desembre 1998). [Barcelona]: Universitat de Barcelona, DL 2000.

2.6.1.4. LA DESIGNACIÓ DE MATERIAL EN LES MONOGRAFIES

2.6.1.4.a) La *designació general de material* (DGM) és la indicació de la classe general de material a la qual pertany un document, com ara «enregistrament sonor».

La designació general de material s'indica, entre claudàtors, en lletra rodona i amb la inicial en minúscula, immediatament al final del títol.

- [115] BAULENAS, Lluís-Anton. *Per un sac d'ossos* [Llibre per a cecs (braille)]. Barcelona: ONCE, [2005]. 4 v. 23 cm. (Un llibre al Mes)

Les designacions generals de material més habituals són les que figuren en el quadre 3.³⁷

QUADRE 3. Designacions generals de material

braille	manuscrit
diapositiva	mapa
dibuix tècnic	maqueta
diorama	material gràfic
enregistrament de vídeo	microforma
enregistrament sonor	música
equip	obra d'art original
filmina	pel·lícula cinematogràfica
fitxa d'activitats	preparació microscòpica
fitxa pregunta-resposta	reàlia
fitxer informàtic	representació gràfica
globus	reproducció d'obra d'art
joc	text
joguina	transparència
làmina	

En el cas que hi hagi títols paral·lels, la DGM s'ha de posar abans del primer signe igual. Si hi ha subtítol, la DGM va entre el títol i els dos punts que el separen del subtítol.

En el cas de materials destinats a persones amb problemes de visió, s'afegeix entre parèntesis, com a especificació de la DGM, els termes *tàctil*, *braille*, *caràcters grans*,³⁸ etc., segons escaigui.

[116] *Hiperdiccionari: Català-anglès-castellà* [recurs electrònic]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1994. Disc òptic (CD-ROM).

2.6.1.4.b) La *designació específica de material* (DEM) és la indicació de la classe concreta de material (és a dir, la classe d'objecte físic) a la qual pertany aquest document, com ara «disc sonor» (quadre 4).

37. Cf. les *Regles angloamericanes de catalogació*, p. 23-25.

38. Acceptem aquesta denominació proposada per la versió catalana de les AACR2, tot i que, des d'un punt de vista estrictament tipogràfic, caldria parlar de *caràcters grossos*, per tal com tenien volum en la tipografia tradicional (es corresponien amb els *tipus* d'impremta).

QUADRE 4. Designacions específiques de material

<i>Materials cartogràfics</i>	<i>Manuscrits</i>	<i>Música</i>	<i>Enregistraments sonors</i>	<i>Enregistraments audiovisuals</i>
atles	pergamí	particel·la	banda sonora	bobina de pel·lícula
diagrama	vitel·la	particel·la de piano	de pel·lícula	pel·lícula en bucle
globus		[violí, etc.] director	bobina sonora	pel·lícula en cartutx
imatge		partitura	cartutx sonor	pel·lícula en casset
de teledetecció		partitura de butxaca	casset sonora	videobobina
mapa		partitura de cor	disc sonor	videocartutx
model en relleu		partitura guió		videocasset
perfil		partitura reduïda		videodisc
secció de mapa		reducció per a cant		
vista		i piano		
		reducció per a piano		
<i>Materials gràfics</i>	<i>Fitxers informàtics</i>	<i>Artefactes en tres dimensions i reàlies</i>	<i>Microformes</i>	
bloc de làmines	bobina d'ordinador	casset en braille	fitxa de finestra	
cartell	cartutx d'ordinador	diorama	microcòpia òptica	
diapositiva	casset d'ordinador	joc	microfilm	
dibuix tècnic	disc d'ordinador	maqueta	microfitxa	
estereograma		model		
filmina		obra d'art original		
fitxa d'activitats				
fitxa pregunta-resposta		objecte d'exposició		
fotografia		preparació		
gravat		de microscopi		
làmina		reproducció d'obra		
làmines didàctiques		d'art		
obra d'art original				
panell mural				
postal				
radiografia				
representació gràfica				
reproducció d'obra				
d'art				
transparència				

La DEM forma part de l'*extensió del document*, que és el primer element de la zona de descripció física i dona el nombre i la designació específica de material de les unitats del document descrit, i alguna altra indicació, com ara la durada.

La DEM se situa al final de la descripció del document, després de la data; però no és una informació imprescindible.

- [117] BIBLIOTECA NACIONAL (Espanya). *Autoridades de la Biblioteca Nacional* [recurs electrònic]. Madrid: Biblioteca Nacional: Chadwyck-Healey España, 1996- . Disc òptic (CD-ROM). ISSN 1136-8217.

També és admissible posar l'element principal o més rellevant de la DEM com a DGM i ometre la resta de la informació de l'extensió del document. Cal, però, ser coherent al llarg de tota la llista de bibliografia i en les notes bibliogràfiques que hi pugui haver.

- [118a] MASCLANS, Francesc. *Guia per a conèixer els arbres* [recurs electrònic]. Barcelona: Barcelona Multimèdia, 1997. Disc òptic (CD-ROM).
- [118b] MASCLANS, Francesc. *Guia per a conèixer els arbres* [disc òptic (CD-ROM)]. Barcelona: Barcelona Multimèdia, 1997.
- [118c] MASCLANS, Francesc. *Guia per a conèixer els arbres* [CD-ROM]. Barcelona: Barcelona Multimèdia, 1997.
- [119a] ORQUESTRA DE CAMBRA GONÇAL COMELLAS. *Vistes al mar* [enregistrament sonor]: *Obres per a orquestra de corda*. Sabadell: La Mà de Guido, cop. 1995, peça núm. 1. 1 disc (54 min): digital, estèreo; 12 cm + 1 fullet (7 p.).
- [119b] ORQUESTRA DE CAMBRA GONÇAL COMELLAS. *Vistes al mar* [disc compacte]: *Obres per a orquestra de corda*. Sabadell: La Mà de Guido, cop. 1995, peça núm. 1.

L'escala no es considera DEM perquè és una informació necessària en la descripció de materials cartogràfics; per això, en la referència bibliogràfica, l'escala figura després del títol o del número d'edició, si n'hi ha, llevat que formi part del títol mateix del document.

- [120] GEÒGRAF SALVADOR LLOBET EDICIONS CARTOGRÀFIQUES. *Salines - Bassegoda - Alt Vallespir: Pirineu català* [material cartogràfic]. Escala 1:50.000. [Granollers]: Alpina, DL 1999. Amb una guia excursionista i turística de 61 p.

La menció de l'escala d'un document cartogràfic s'expressa mitjançant una relació matemàtica com ara *1:50.000*, precedida del terme *escala*. Si hi ha alguna indicació afegida en l'obra, s'ha de respectar; però si l'escala no està expressada com una fracció, cal reduir-la-hi i escriure tota la menció entre claudàtors. Si no es pot trobar cap indicació de l'escala en el document, cal consignar-ho amb l'expressió *Escala no determinada*.

- [121] Escala 1:50.000
- [122] Escala *ca.* 1:36.000.000
- [123] Escala [1:253.440]
- [124] Escales diferents³⁹
- [125] Escala no determinada

Juntament amb les dades matemàtiques, s'han de situar en aquesta posició, per bé que són opcionals, les presentacions musicals (com ara «partitura») en el cas de la música, les característiques del fitxer (com ara «dades d'ordinador» o «programa d'ordinador») en el cas dels fitxers informàtics, i les dades corresponents segons el tipus de document en el cas de les microformes.

39. Les AACR2 proposen de fer servir l'expressió «Les escales varien» (cf. el § 3.3B6, p. 118), en comptes de la que proposem en aquest exemple.

Les designacions numèriques i/o alfabètiques, cronològiques o d'altra mena de les publicacions en sèrie també figuren en aquesta posició, i són, en aquest cas, imprescindibles.

Pel que fa a les tesis, les designacions dobles més habituals són: *tesi (licenciatura)*, *tesi (màster)*, *tesi (doctorat)*. Aquesta designació es posa darrere el títol i se separa amb un punt del títol i del lloc de defensa.

- [126] MESTRES, Josep M. *Les subentrades en els diccionaris generals*. [Tesi (doctorat)]. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, 2006.

Pel que fa a les actes de jornades, simposis i congressos, si tenen títol a part de la denominació de l'activitat s'ha de fer constar com a títol de l'obra. A continuació, seguit d'un punt i amb lletra rodona cal donar la informació relativa a l'activitat: nom i, entre parèntesis, lloc i data de realització.

- [127] MARTÍ I CASTELL, Joan; MESTRES, Josep M. (cur.). *Quin[s] model[s] de llengua escrita per als mitjans de comunicació?*. (Actes del Seminari del CUIMPB-CEL 2003) [Barcelona, 16 i 17 de juliol de 2003]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2004.

2.6.2. El títol de les publicacions en sèrie

2.6.2.1. EL TÍTOL PROPI EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Com hem dit en § 2.6.1.1, el títol propi és el nom principal del document, en aquest cas de les publicacions en sèrie. S'exclouen d'aquesta categoria els títols paral·lels i la informació complementària del títol.

En el cas de les publicacions en sèrie, el títol propi es compon amb la inicial absoluta del títol i les inicials dels mots significatius en majúscula. El fet de compondre el títol en minúscula, llevat de la inicial absoluta de tot el nom (p. ex., *Títol de la publicació en sèrie*), seria incoherent amb la grafia proposada per a l'esment d'aquests títols dins els textos en general.⁴⁰

- [128] *Llengua i Administració* [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística] (1982-1994).

El títol propi pot contenir un punt interior, i se separa amb dos punts dels subtítols o títols dependents.

- [129] *Lambarà: Estudis d'Art Medieval* [Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romànic], núm. xvi (2003-2004). 178 p.

Si el títol propi d'un document que és suplement o secció d'un altre document apareix en dues o més parts que no estan lligades gramaticalment, anotem primer el títol de l'obra principal, seguit del títol o títols de tots els suplements o seccions per ordre de dependència i els separem amb punts.

- [130] *Journal of Biosocial Science. Supplement* [Cambridge: Cambridge University Press] (1969-).

40. Vegeu el capítol VIII, § 3.3.7.3.

2.6.2.2. ELS TÍTOLS PARALLELS EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Com en el cas de les monografies (cf. § 2.6.1.2), les publicacions en sèrie multilingües porten, sovint, el títol en cadascuna de les llengües en què són escrites. Aquests títols s'anomenen *títols paral·lels*, i s'escriuen en cursiva l'un al darrere de l'altre separats per un espai, un signe igual i un altre espai, en el mateix ordre que dona la font principal d'informació.

Els títols paral·lels també es componen amb la inicial absoluta del títol i les inicials dels mots significatius en majúscula.

- [131] *Quaderns de Traducció i Interpretació = Cuadernos de Traducción e Interpretación* [Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Traducció i Interpretació] (1982-).

2.6.2.3. LA INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA DEL TÍTOL EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Ja hem dit, en relació amb les monografies (cf. § 2.6.1.3), que la *informació complementària del títol* és qualsevol títol del document altre que el títol propi, el títol o títols paral·lels, i el títol o títols de col·lecció.

El *subtítol* és la informació complementària del títol més habitual, però també incloem dins la informació complementària les dades relatives a unes jornades o a un congrés, en el cas de les actes, i també el caràcter o el contingut del document.

El subtítol es compon en cursiva, porta la inicial absoluta en majúscula i se separa del títol amb dos punts.

- [132] *Mercator: Dret i Legislació Lingüístics* [Barcelona: CIEMEN] (febrer 1992 -).
<<http://www.ciemen.org/mercator/>> [Consulta: 30 maig 2006]

Si a la font principal d'informació hi figura la sigla del títol i el títol en la forma completa, la part no triada com a títol propi es tracta com a informació complementària del títol.

- [133] *TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments* [Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació] (desembre 1996 -).

Els números monogràfics componen el títol, si en tenen, en lletra cursiva, però només porten la inicial absoluta en majúscula.

- [134] *Caplletra* [València], núm. 18 (primavera 1995): *Fraseologia*.

2.6.2.4. LA DESIGNACIÓ DE MATERIAL EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Com en el cas de les monografies (cf. § 2.6.1.4), les designacions de material, si escauen, són les que figuren en els quadres 3 i 4, i s'apliquen a les mencions corresponents de les publicacions en sèrie.

2.6.3. El títol de les parts d'obra

2.6.3.1. EL TÍTOL DE LA PART EN LES MONOGRAFIES

El *títol propi de la part* és el nom principal que figura destacat tipogràficament a continuació de la menció de la responsabilitat de la part. Es compon entre cometes baixes i amb la inicial absoluta del títol en majúscula.

- [135] MENDÍVIL, José Luis. «Consideraciones sobre el carácter no discreto de las expresiones idiomáticas». A: MARTÍN, Carlos (ed.). *Lenguajes naturales y lenguajes formales*. Vol. VI. Barcelona: Universidad de Barcelona, 1990, p. 711-735.

El títol de la part s'ha de transcriure tal com figura en la font principal d'informació de la part, que és la primera pàgina, independentment de com pugui figurar en l'índex de la publicació en sèrie. En el cas que hi hagi títol i subtítol indicats per la grandària del cos de la lletra, separem el títol del subtítol amb un punt.

- [136] MEER, Geert van der. «Collocations as one particular type of conventions word combinations. Their definition and character». A: FONTENELLE, Thierry; HILIGSMANN, Philippe; MICHIELS, Archibald; MOULIN, André; THEISSEN, Siegfried (ed.). *Euralex '98: Proceedings: Papers Submitted to the Eighth EURALEX International Congress on Lexicography in Liège, Belgium*. Vol. II. Lieja: Université de Liège, 1998, p. 313-322.

En el cas de les monografies, després del títol de la part s'escriuen un punt i un espai, la fórmula «A:» i, a continuació, els noms dels autors de l'obra completa (cf. també § 2.6.1.1).

- [137] PAYRATÓ, Lluís. «Variació funcional, llengua oral i registres». A: PAYRATÓ, Lluís (ed.). *Oralment: Estudis de variació funcional*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998, p. 9-33.
- [138] MESEGUER, Lluís. «Llenguatge dramàtic i fraseologia: a propòsit del teatre de Joan Brossa». A: SALVADOR, Vicent; PIQUER, Adolf (ed.). *El discurs prefabricat: Estudis de fraseologia teòrica i aplicada*. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I, 2000, p. 373-388.

També es considera títol de part el títol que tenen els diferents volums d'una obra multivoluminar. En aquest cas, el títol es compon en lletra cursiva, precedit del número de volum separat per dos punts.

- [139] MIR, Jordi; SOLÀ, Joan (cur.). *Pompeu Fabra: Obres completes. Vol. 1: Gramàtiques de 1891, 1898, 1912*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2005.

2.6.3.2. EL TÍTOL DE LA PART EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Com en el cas del títol de la part en les monografies (cf. § 2.6.3.1), el *títol propi de la part* és el nom principal que figura destacat tipogràficament després de la menció de responsabilitat de la part. Es compon entre cometes baixes i amb la inicial absoluta del títol en majúscula.

- [140] REGUANT, Salvador. «La normalització internacional en geologia». *Terminàlia* [Barcelona], núm. 0 (desembre 2009), p. 15-21.

El títol de la part s'ha de transcriure tal com figura en la font principal d'informació de la part, que és la primera pàgina d'aquesta, independentment de com pugui figurar en l'índex de la publicació en sèrie. En el cas que hi hagi títol i subtítol indicats per la grandària del cos de la lletra, separem el títol del subtítol amb un punt.

- [141] PAVEL, Silvia. «La phraséologie en langue de spécialité. Méthodologie de consignation dans les vocabulaires terminologiques». *Terminologies Nouvelles* [Quebec], núm. 10 (desembre 1993), p. 67-82.

En el cas de les publicacions en sèrie, després del títol de la part s'escriu, després d'un punt i un espai, el títol de la publicació.

- [142] PÉREZ SALDANYA, Manuel; SALVADOR, Vicent. «Fraseologia de l'encara' i processos de gramaticalització». *Caplletra* [València], núm. 18 (primavera 1995): *Fraseologia*, p. 85-108.

2.7. La informació sobre l'edició

2.7.1. L'edició en les monografies

El bloc d'informació sobre l'edició abraça el número de l'edició i la responsabilitat d'edició, és a dir, l'*editor/ra editorial*, que és la persona que prepara, compila o revisa el text, per al qual escriu un text necessari, com ara un pròleg explicatiu, introdueix notes al text, etc. No es fa constar si ja figura com a autor/ra de la monografia (o com a curador/ra, compilador/ra, etc.).

En obres no collectives, cf. el § 2.5 per al tractament com a autors dels responsables d'edició.

Per als editors materials o distribuïdors, cf. § 2.9.1.2.

2.7.1.1. LA MENCIÓ DE L'EDICIÓ EN LES MONOGRAFIES

La menció d'edició es compon del número d'edició o reimpressió, escrit abreujat en lletra rodona (ordinal amb xifres i abreviatura de la versió), sempre en català;⁴¹ la primera edició (o *edició prínceps*) no s'indica explícitament. Per abreujar els ordinals no s'han de fer servir lletres volades ni han de portar cap punt al darrere.

Si cal donar més d'una informació en relació amb la menció d'edició, les diferents informacions se separen amb comes.

- [143] INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Aplicació al català dels principis de transcripció de l'Associació Fonètica Internacional*. [2a ed., 1a reimpr.]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2004. 19 p.

Si un document no té menció d'edició, però se sap que conté canvis significatius respecte a l'edició anterior, afegim entre claudàtors la informació que correspondria.

- [144] 2a ed., [3a reimpr.]

Si es tracta d'una revisió o una correcció que només afecta una de les dues impressions, aquesta dada es posa entre parèntesis perquè quedi clar que només afecta aquella part de la impressió.

- [145] 3a ed., 1a reimpr. (corr.)

Els facsímils (o *reproduccions facsímil*) i les reproduccions fotocopiades fan constar primer de tot aquesta condició. Els facsímils simulen l'aparença física de l'original i en reproduïxen exactament el contingut, mentre que les reproduccions fotocopiades són simples exemplars reproduïts mitjançant la fotocòpia directa de l'obra.

- [146] AGUILÓ, Marià. *Diccionari Aguiló*. [Facsímil]. Barcelona: Altafulla, 1988. 4 v. (8 toms).
[147] *Gramàtica catalana*. [Facsímil de]. 7a ed., 1a reimpr. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2000.

41. Criteri divergent del de les AACR2 (cf. § 1.2B1, p. 34, i § 2.2B1, p. 76-77).

2.7.1.2. PRECISIONS RELATIVES A L'EDICIÓ

Els termes que precisen la menció de l'edició s'abreugen d'acord amb la llista del quadre 5.

QUADRE 5. Abreviatures corresponents a precisions relatives a l'edició

actualitzada	actual.
ampliada	ampl.
augmentada	augm.
corregida	corr.
edició	ed.
edició original	ed. orig.
facsimil	facs.
reimpressió	reimpr.
revisada	rev.

2.7.1.3. LA RESPONSABILITAT DE L'EDICIÓ EN LES MONOGRAFIES

Si hi ha diverses mencions de responsabilitat i volem esmentar també les secundàries (que no són una informació essencial), les hem de donar en l'ordre en què apareixen en la portada, per bé que les escrivim amb lletra rodona no versaleta, precedides i seguides d'un punt. Encara que generalment es tracta d'una informació que s'omet, en obres no collectives (cf. el § 2.5) es pot fer constar, a més de la responsabilitat de l'obra, la responsabilitat de l'edició (la persona o les persones que tenen cura de l'edició, però que no són els autors de l'obra). Aquest cas es dóna sobretot en edicions crítiques i en reculls de textos d'autors desapareguts.

El text que s'hi ha d'incorporar és el que figura en la font principal d'informació. El cognom dels responsables de l'edició no ha d'anar en versaleta, la qual es reserva exclusivament per als autors. Si hi ha més d'una responsabilitat exercida per persones diferents, se separen les diferents funcions amb un punt i coma (v. t. § 2.5.1.2.d).

- [148] FOIX, J[osep] V. *Diari 1918*. Estudi i edició a cura de Joan-R. Veny Mesquida. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2004. (Biblioteca Filològica; 50)
- [149] MESTRES, Josep M.; GUILLÉN, Josefina. *Diccionari d'abreviacions: Abreviatures, sigles i símbols*. 2a ed., rev. i ampl. [Amb la col·laboració d'Elisabet Curt]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2001.
- [150] FERREIRA, Aurélio Buarque de Holanda. *Novo dicionário Aurélio século XXI: O dicionário da língua portuguesa*. 3a ed. [Coordinació i edició a cura de Margarida dos Anjos i Marina Baird Ferreira]. Rio de Janeiro: Nova Fronteira, 1999.

2.7.2. L'edició en les publicacions en sèrie

2.7.2.1. LA RESPONSABILITAT DE L'EDICIÓ EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Així mateix, si volem recollir la responsabilitat de l'edició en les publicacions en sèrie, ho hem de fer d'acord amb els criteris exposats al § 2.7.1.1 per a les monografies.

2.7.2.2. LA MENCIÓ DE L'EDICIÓ EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Si volem recollir la menció de l'edició en les publicacions en sèrie, ho hem de fer d'acord amb els criteris exposats al § 2.7.1.2 per a les monografies.

2.8. La informació sobre dades específiques de material o tipus de publicació

2.8.1. Les dades específiques de material en les monografies

Les dades específiques de material en les monografies han estat comentades en el § 2.6.1.4.a, al qual remetem.

2.8.2. Les dades específiques de material en les publicacions en sèrie

2.8.2.1. LES DESIGNACIONS ERICTAMENT MATERIALS

Les dades específiques de material en les publicacions en sèrie han estat comentades en el § 2.6.1.4.b, al qual remetem.

2.8.2.2. LES DESIGNACIONS NUMÈRICA I/O ALFABÈTICA, CRONOLÒGICA O D'UN ALTRE TIPUS

2.8.2.2.a) La designació numèrica i/o alfabètica de la publicació en sèrie es recull, en principi, tal com figura en l'exemplar; això sí, traduïm al català les denominacions genèriques (*volum, any, número*, etc.). **Si hi ha número d'època, també s'ha d'indicar.**

[151] núm. 108

[152] vol. 10, núm. 3

En general, es correspon amb el número del volum anual (pot portar anteposada l'abreviatura *vol.* o no, però cal ser coherent en una mateixa llista). De vegades es fa servir la paraula *any*, en comptes del número tot sol: *any* **XII**.

2.8.2.2.b) La designació cronològica de la publicació en sèrie completa s'indica amb la data del primer número separada de la data del darrer número per un guió; si una de les dates és complexa (és a dir, si contenen un espai interior), cal deixar un espai davant i darrere del guionet. Tota la menció s'escriu entre parèntesis.

[153] (1952-1975)

Si la publicació en sèrie està en curs, la menció es posa entre parèntesis, amb un dels formats que hem mostrat a § 2.3.1.2. Aquesta menció se situa darrere la numeració de l'exemplar (davant el parèntesi no hi ha d'haver cap coma, punt i coma ni dos punts).

[154] any 10, núm. 2 (2000)

En el cas que es tracti d'un número monogràfic amb títol propi, aquest títol es compon amb cursiva i se situa darrere el parèntesi de la data, precedit per dos punts.

[155] *Caplletra* [València], núm. 18 (primavera 1995): *Fraseologia*.

Si fem referència a tota la publicació en sèrie, i no a un exemplar concret, la designació cronològica s'indica amb la data del primer número seguida d'un guió i un espai, i amb tota la menció també entre parèntesis.

- [156] (1960-)
[157] (gener 1990 -)

2.8.3. Termes relatius a les característiques de l'obra

Els termes emprats per precisar les característiques de l'obra s'abreugen d'acord amb la llista del quadre 6.

QUADRE 6. Abreviacions dels termes relatius a les característiques de l'obra

Terme	Abreviació	Terme	Abreviació
abans de Crist	aC	làmina, làmines	làm.
això és (en llatí, <i>id est</i>)	<i>i. e.</i>	llibre, llibres	ll.
alçària, alçada	alç.	manuscrit	ms.
amplària, amplada	ampl.	manuscrits	mss.
capítol, capítols	cap.	metres per segon	m/s
centímetre, centímetres	cm	mil·límetre, mil·límetres	mm
<i>circa</i> ('al voltant de')	<i>ca.</i>	minut, minuts	min
<i>copyright</i> ('drets de reproducció')	<i>cop.</i>	miscel·lani, miscel·lània	misc.
declinació	decl.	pàgines	p.
diàmetre	diàm.	part	pt.
Dipòsit Legal	DL	parts	pts.
document, documents	doc.	polzada, polzades	in
[en] blanc i negre	b/n	apolzades per segon	ips
[en] cartoné	cart.	quilòmetre, quilòmetres	v. <i>quilòmetre</i>
[en] color	col.	revolucions per minut	rpm
és a dir (en llatí, <i>id est</i>)	<i>i. e.</i>	segon, segons	s
<i>et alii</i> ('i d'altres')	<i>et al.</i>	sense any [d'edició]	s. a.
fascicle, fascicles	fasc.	sense dades [d'edició]	s. d.
foli / full, folis / fulls	f. ⁴²	sense lloc [d'edició]	s. ll.
fotografia, fotografies	fot.	sense nom	s. n.
fotogrames per segon	fps	signatura	sign.
hora, hores	h	suplement	supl.
i d'altres (en llatí, <i>et alii</i>)	<i>et al.</i>	tipografia	tip.
<i>id est</i> ('això és', 'és a dir')	<i>i. e.</i>	títol original	tít. orig.
il·lustrat, il·lustrada	il·l.	tom, toms	t.
impremta	impr.	traducció	trad.
introducció	intr.	volum, volums (nombre)	v.
kilòmetre, kilòmetres	km	volum, volums (número)	vol.

2.9. La informació sobre la publicació o distribució

2.9.1. La publicació o distribució en les monografies

El bloc d'informació sobre la publicació abraça el lloc de publicació o distribució, el nom dels editors o dels distribuïdors i la data de publicació o distribució.

42. No podem acceptar l'abreviatura *fol.* per 'foli', perquè no estalvia cap caràcter. Si l'abreviatura *f.* és confusional en un context determinat, es pot escriure tot el mot sencer: *foli* (o *folis*). Pel mateix motiu, tampoc no podem acceptar l'abreviatura *map.* per *mapa* o *mapes*.

Quant a la puntuació, cal tenir en compte els aspectes següents:

- a) Els diferents llocs de publicació o distribució van separats per punt i coma.
- b) El nom dels diferents editors o distribuïdors va precedit de dos punts.
- c) La data de publicació o distribució va precedida de coma.

Les dades no extretes de la font principal d'informació s'han d'emmarcar amb claudàtors.

- [158] MESTRES, Josep M. [*et al.*]. *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos*. 4a ed. Vic: Eumo; Barcelona: Universitat de Barcelona; Universitat Pompeu Fabra; Associació de Mestres Rosa Sensat, 2009.

2.9.1.1. EL LLOC DE PUBLICACIÓ O DISTRIBUCIÓ EN LES MONOGRAFIES

Transcrivim el lloc de publicació o distribució en llengua catalana, independentment de com aparegui en l'obra.⁴³ Si el nom del país, estat, província, etc., apareix a la font d'informació i considerem que és necessari per raons d'identificació o per distingir-lo d'altres llocs amb el mateix nom, el transcrivim en català després del nom de lloc i l'en separem mitjançant una coma. Si no hi apareix, però considerem que és igualment rellevant, l'hi afegim, a més a més, entre claudàtors.

[159a] * London	[160a] Santiago, Xile
[159b] Londres	[160b] Santiago [Xile]

Si se sap que les dades de publicació o distribució són fictícies (per raons polítiques, per exemple), donem les dades reals entre claudàtors, precedides de l'abreviació llatina *i. e.* (*id est* 'és a dir').

- [161] Belfast [*i. e.* Dublín: s. n.], 1982

Es poden donar diverses combinacions entre llocs de publicació i editorials, com ara les següents:

- dues editorials del mateix lloc («Lloc de publicació: Editorial-1: Editorial-2.»),
- dos llocs d'edició de la mateixa editorial («Lloc de publicació-1; Lloc de publicació-2: Editorial.»),
- dos llocs d'edició i dues editorials («Lloc de publicació-1: Editorial; Lloc de publicació-2: Editorial.»).

Si no es pot donar cap lloc concret —ni, si més no, l'Estat— ni tan sols probable (que aniria, seguit d'un interrogant, entre claudàtors), en l'indret corresponent posem l'abreviatura «s. ll.» ('sense lloc') entre claudàtors.

- [162a] [EUA?]: Fundació Wikimedia, 2001.
[162b] [S. ll.]: Fundació Wikimedia, 2001.

En les monografies antigues apareix de vegades un topònim que ha canviat de nom. És recomanable de posar entre claudàtors el nom actual a continuació de l'antic.

- [163] Augustae Trevenorum [Trèveris] // Trèveris V. *Augustae Trevenorum*

2.9.1.2. EL NOM DELS EDITORS O DISTRIBUÏDORS EN LES MONOGRAFIES

El nom dels editors o distribuïdors va a continuació del lloc o llocs d'edició o distribució amb què es relaciona, i porta dos punts al davant de cadascun.

43. Criteri divergent del de les AACR2 (cf. § 1.4C1, p. 39).

- [164] SARRATE, J. *Las portadas románicas de la Seo Antigua de Lérida*. Lleida: Associació Amics de la Seu Vella de Lleida, 1973.
- [165] INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Diccionari de la llengua catalana*. 2a reimpr. Barcelona: Enciclopèdia Catalana: Edicions 62: Publicacions de l'Abadia de Montserrat; Palma de Mallorca: Moll; València: Edicions 3 i 4, 1997. [1a ed., 1995]

Així mateix, donem el nom dels editors o distribuïdors de la manera més curta que pugui ser interpretada sense confusió. Per això, ometem en general les paraules «Editorial», «Edicions», etc.; llevat de casos com ara «Edicions 62», «Barcelonesa d'Edicions», «Edicions 3 i 4» i «Alianza Editorial». Si cal, a continuació, entre claudàtors, s'hi pot fet constar la funció, com ara «[distribuïdora]».

En el cas de les universitats i altres institucions editores que porten en el nom el topònim del lloc d'edició o distribució, mantenim la denominació de la institució sencera.

- [166] *Vocabulari terminològic de genètica: Català-espanyol-anglès*. València: Universitat de València, 2004. [Consultable en línia a: <<http://bioweb.uv.es/genetica/VOCA-BULARI.htm>> (16 gener 2006)]

Si l'editor és un organisme d'alguna administració, posem primer el nom de l'administració, un punt,⁴⁴ el nom de l'organisme editor i una coma.

- [167] *Lèxic de l'habitatge*. [Maó]: Consell Insular de Menorca. Servei de Normalització Lingüística, 1990.

Pel que fa a la composició de les inicials en el nom de l'entitat o l'organisme, per coherència gràfica, és preferible posar en majúscula la inicial de cada mot significatiu, i no respectar les convencions de majúscules pròpies de cada llengua.⁴⁵

- [168] *L'enseignement de la terminologie à l'Université: État de la question*. Quebec: Université Laval. Groupe interdisciplinaire de recherche scientifique et appliquée en terminologie, 1987.

Si no hi ha indicat el nom dels editors o distribuïdors en la font principal d'informació, posem en l'indret corresponent l'abreviatura «s. n.» ('sense nom') entre claudàtors.

- [169] Reus: [s. n.], 1880.

No anotem el nom de l'editor/ra o distribuïdor/ra d'un document inèdit, com ara manuscrits o fitxers informàtics no publicats.

Si hi ha més d'un lloc d'edició, se separen amb punts i comes.

- [170] *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Vic: (17 i 18 d'octubre de 2003)*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Vic: Universitat de Vic: Ajuntament de Vic, 2004. 177 p.

44. Criteri divergent del de les AACR2 (cf., p. ex., § 1.4D4, p. 43; 7.4E1, p. 214, i 21.32A1, p. 411).

45. Criteri divergent del de les AACR2 (cf. § A.7A.1, p. 652).

2.9.1.3. LA DATA DE PUBLICACIÓ O DISTRIBUCIÓ EN LES MONOGRAFIES

En les monografies, donem la data de publicació o distribució reduïda a l'any, escrit amb xifres aràbigues a la manera occidental (des del naixement de Jesucrist), independentment de com ho trobem en l'obra referenciada. Si la data que figura en el document no és del calendari gregorià o del julià, donem, a més a més, l'any o anys corresponents del calendari gregorià entre claudàtors.

La data de publicació o distribució va precedida d'una coma.

[171] Teheran: [s. n.], 4308 [1975].

Si sabem sens dubte que la data és incorrecta, posem la data correcta entre claudàtors, precedida de l'abreviació llatina *i. e.* (*id est* 'és a dir').

[172] Madrid: [s. n.], 1697 [*i. e.* 1967].

Si no hi figura la data d'edició o distribució, però hi ha la data del *copyright*, es posa aquesta data. Tot i que és una informació més precisa, considerem optatiu el fet d'afegir-hi al davant l'abreviatura «*cop.*» ('dret de còpia');⁴⁶ cal, però, ser coherent en aquest aspecte al llarg de tota la llista bibliogràfica.

[173a] Tarragona: [s. n.], *cop.* 1956.

[173b] Tarragona: [s. n.], 1956.

Si no hi figura cap data però la podem aproximar entre claudàtors, és recomanable de fer-ho d'una de les maneres que segueixen. Si no se sap, «[s. a.]».

[174a] Girona: [s. n.], [1833 o 1834]. (*un any o l'altre*)

[174b] Girona: [s. n.], [1833?]. (*any probable*)

[174c] Girona: [s. n.], [ca. 1833]. (*any aproximat*)⁴⁷

[174d] Girona: [s. n.], [entre 1830 i 1834]. (*dins aquest període, sempre inferior a vint anys*)

[174e] Girona: [s. n.], [183-]. (*dècada certa*)

[174f] Girona: [s. n.], [183-?]. (*dècada probable*)

[174g] Girona: [s. n.], [18--]. (*segle cert*)

[174b] Girona: [s. n.], [18--?]. (*segle probable*)

Si les diferents parts d'un document en més d'una part porten dates diferents, posem la primera data i la darrera separades per un guionet.

[175] *Gran enciclopèdia catalana*. 2a ed. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986-1989. 24 v. i 3 supl. (vol. 25, 1993; vol. 26, 1998; vol 27, 2001).

Si el document en més d'una part encara no és complet, donem només la primera data, seguida d'un guionet i un espai.

[176] MIR, Jordi; SOLÀ, Joan (cur.). *Pompeu Fabra: Obres completes*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2005-. 4 v.

2.9.2. La publicació o distribució en les publicacions en sèrie

El bloc d'informació sobre la publicació abraça el lloc de publicació o distribució, el noms dels editors o dels distribuïdors i la data de publicació o distribució.

46. Les AACR2 prescriuen que sempre s'indiqui explícitament aquesta circumstància.

47. L'adverbi llatí *circa* (abreujat, *ca.*) significa 'al voltant de'.

En el cas de les publicacions periòdiques, es considera que la informació sobre la publicació —llevat de la data— és una informació addicional; per tant, s'emmarca amb claudàtors.

2.9.2.1. EL LLOC DE PUBLICACIÓ O DISTRIBUCIÓ EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

La informació sobre el lloc de publicació o distribució en les publicacions en sèrie segueix, en general, els mateixos criteris que s'apliquen en el cas de les monografies (cf. § 2.9.1.1), amb algunes diferències quant a la puntuació. Així, cal tenir en compte els aspectes següents:

- a) Els diferents llocs de publicació o distribució van separats per punt i coma, com les monografies.
- b) El nom dels diferents editors o distribuïdors va precedit de dos punts, com les monografies.
- c) El conjunt format pel lloc de publicació o distribució i l'entitat editora o distribuïdora s'emmarca amb claudàtors.
- d) La data de publicació o distribució va entre parèntesis.

[177] *Els Marges* [Barcelona: Curial] (1982-).

Com que la informació que diferencia una publicació en sèrie d'una altra és el títol i, en general, acostumen a ser breus, és probable que, al llarg del temps i del territori, apareguin publicacions en sèrie que coincideixin en la denominació. Per tant, a més de la data, és molt recomanable indicar-ne sistemàticament el lloc de publicació o distribució.

Si el títol de la publicació en sèrie inclou el nom del lloc d'edició, podem prescindir d'aquesta menció entre claudàtors.

[178a] *Diari de Barcelona* [Barcelona] (1987-1993).

[178b] ~ *Diari de Barcelona* (1987-1993).

2.9.2.2. EL NOM DELS EDITORS O DISTRIBUÏDORS EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

La informació sobre el nom dels editors o distribuïdors en les publicacions en sèrie segueix, en general, els mateixos criteris que s'apliquen en el cas de les monografies (cf. § 2.9.1.2), amb les diferències de puntuació que hem indicat al § 2.9.2.1.

[179] *Com: Ensenyar Català als Adults* [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura] (1983-1994).

Si hi ha més d'un lloc d'edició o més d'una entitat editora o distribuïdora, ens podem trobar els casos següents que hem descrit al § 2.9.1.1, al qual remetem.

[180] *Llengua & Literatura* [Barcelona: Institut d'Estudis Catalans: Empúries] (1986-).

2.9.2.3. LA DATA DE PUBLICACIÓ O DISTRIBUCIÓ EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

La informació sobre la data de publicació o distribució en les publicacions en sèrie segueix, en general, els mateixos criteris que s'apliquen en el cas de les monografies (cf. § 2.9.1.3), per bé que es compon entre parèntesis.

[181] *Glosso-làlia* [Barcelona: Comitè Organitzador Olímpic Barcelona 92] [(1989-1992)].

Si la publicació en sèrie s'edita en el moment de confegir la referència bibliogràfica, cal posar, dins el parèntesi, la data d'inici, un guionet i un espai en blanc; si la data d'inici és una expressió, cal deixar també un espai davant el guionet.

[182] *Avui* [Barcelona: Premsa Catalana] (23 abril 1976 -).

En el cas de les publicacions en sèrie, el format de la data més complet que podem trobar és el següent (fixem-nos que els diferents elements es componen juxtaposats, sense cap preposició entremig):

a) El número del dia del mes o del període subanual s'escriuen amb xifres aràbigues.

[183a] (18 febrer 1956)

[184a] (3r quadrimestre 2001)

b) El mes o el període subanual s'escriuen amb lletres.

[183b] (18 febrer 1956)

[184b] (3r quadrimestre 2001)

c) L'any s'escriu amb xifres aràbigues.

[183c] (18 febrer 1956)

[184c] (3r quadrimestre 2001)

De vegades, la data de la publicació fa referència a un període inferior o superior a un any; aleshores, els elements que indiquen el període s'uneixen mitjançant un guionet. Si s'han d'unir elements complexos, es deixa un espai a banda i banda del guionet.

[185] (1-15 octubre 2005)

[186] (juliol-agost 2006)

[187] (desembre 2003 - gener 2004)

[188] (2006-2007)

2.9.3. La publicació o distribució dels recursos electrònics per Internet

Actualment és ben habitual haver de fer referència a tota classe de documents publicats a Internet. De vegades, una mateixa publicació és editada en doble suport (paper i electrònic), i aquesta peculiaritat s'ha de poder recollir en una mateixa referència.

Tant en un cas com en l'altre, les informacions mínimes que cal donar són l'adreça d'Internet i la data de consulta, atesa la mobilitat de les localitzacions, ja que les pàgines web, de moment, són un material altament efímer dins la Xarxa.⁴⁸

[189] *Com citar recursos electrònics* [en línia]. Versió 1.0. Barcelona: Escola Universitària Jordi Rubió i Balaguer de Biblioteconomia i Documentació, 24 juliol 1997. <<http://www.ub.es/biblio/citae.htm>> [Consulta: 10 gener 2001].

2.9.3.1. L'ADREÇA D'INTERNET

L'adreça d'Internet es transcriu literalment, tal com apareix a la finestra de navegació del navegador que tenim instal·lat a l'ordinador. Aquesta informació s'escriu al final de la referència bibliogràfica, entre parèntesis angulars aguts.

48. Vegeu també el capítol XIII, § 4.

- [190] «Comentaris als elements de les referències bibliogràfiques de recursos electrònics». A: *Com citar recursos electrònics* [en línia]. Versió 1.0. Barcelona: Escola Universitària Jordi Rubió i Balaguer de Biblioteconomia i Documentació, 24 juliol 1997. <<http://www.ub.es/biblio/citae.htm>> [Consulta: 10 gener 2001]

Si es tracta d'una obra publicada en doble suport, s'anteposa a l'adreça l'expressió «També disponible en línia a», seguida de dos punts (v. t. § 2.4.1.1.c i 2.4.1.2.c).

- [191] *Vocabulari terminològic de genètica: Català-espanyol-anglès*. València: Universitat de València, 2004. [També disponible en línia a: <<http://bioweb.uv.es/genetica/VOCABULARI.htm>>] [Consulta: 16 gener 2006].

Cal tenir en compte que l'adreça d'una pàgina web pot ser extremament llarga o bé les columnes del text poden ser molt estretes (cal tenir en compte que no es poden partir els mots que formen l'adreça ni afegir un guionet per indicar-ho). En aquests casos, de vegades s'opta per buscar un punt accessible (fins a l'última barra inclinada, p. ex.) proper al final de ratlla i s'hi introdueix un retorn (encara que es fragmenti l'adreça i no queda justificada la línia), i això es fa al final de cada ratlla fins que s'acaba l'adreça.

- [192a] * CARRERAS, Jordi; DIEGO, Francesc (coord. gen.). *Cartografia dels hàbitats a Catalunya* [en línia]. [Barcelona:] Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge, 24 novembre 2004. <http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/habitats.jsp> [Consulta: 24 febrer 2005].
- [192b] CARRERAS, Jordi; DIEGO, Francesc (coord. gen.). *Cartografia dels hàbitats a Catalunya* [en línia]. [Barcelona:] Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge, 24 novembre 2004. <http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/habitats.jsp> [Consulta: 24 febrer 2005].
- [193a] ~ *Noves SL: Revista de Sociolingüística* [Barcelona: Generalitat de Catalunya: Secretaria de Política Lingüística] (tardor 2000 -). <<http://www6.gencat.net/llengcat/noves/index.htm>> [Consulta: 30 maig 2006].
- [193b] *Noves SL: Revista de Sociolingüística* [Barcelona: Generalitat de Catalunya: Secretaria de Política Lingüística] (tardor 2000 -). <<http://www6.gencat.net/llengcat/noves/index.htm>> [Consulta: 30 maig 2006].

De vegades l'adreça exacta és parcialment amagada per l'administrador o administradora del web, la qual cosa fa que la remissió sigui imprecisa i no es correspongui exactament amb el text que volem referenciar. En aquests casos, es pot posar l'adreça que apareix a la finestra de navegació i, a partir d'aquí, indicar els passos que s'han de seguir per arribar a l'apartat concret fent precedir cada indicació del signe ¶.

Com hem dit al § 2.9.3, si es tracta d'una obra publicada en doble suport, s'anteposa a l'adreça l'expressió «També disponible en línia a».

2.9.3.2. LA DATA DE CONSULTA

La data de consulta de la pàgina web del recurs electrònic s'escriu entre claudàtors a continuació de l'adreça d'Internet. L'expressió de la data és precedida de l'expressió «Consulta:».

- [194] *Com citar recursos electrònics* [en línia]. Versió 1.0. Barcelona: Escola Universitària Jordi Rubió i Balaguer de Biblioteconomia i Documentació, 24 juliol 1997. <<http://www.ub.es/biblio/citae.htm>> [Consulta: 10 gener 2001].

- [195] HERNÁNDEZ, Caterina. *La llengua també és femenina*. 3a ed. Barcelona: Comissió Obrera Nacional de Catalunya. Servei de Normalització Lingüística, 2001. [1a ed., 1999] També disponible en línia a: <<http://www.conc.es/sl/lallengua.pdf>> [Consulta: 30 maig 2006].

2.10. La informació sobre la descripció física del document

2.10.1. La descripció física en les monografies

La descripció física de l'obra abraça l'extensió, el material d'il·lustració, les dimensions i el material d'acompanyament del document.

La descripció física se situa després de la data i abans de la col·lecció, amb el nombre de pàgines en primer lloc.

2.10.1.1. L'EXTENSIÓ DELS DOCUMENTS EN LES MONOGRAFIES

L'extensió d'una monografia abasta el nombre de volums, estoigs i portafolis, i també el nombre de pàgines, fulls o columnes que conté.

2.10.1.1.a) El nombre de volums s'indica amb xifres aràbigues i va seguit de l'abreviatura «v.» ('volums'); si només n'hi ha un, no s'indica. En la referència bibliogràfica, aquesta informació va després de l'any d'edició.

[196a] 3 v.

Si el nombre de volums bibliogràfics (coincidentes de vegades amb els *toms*) difereix del nombre de volums físics, es dona el nombre de volums bibliogràfics seguit de la preposició *en* i el nombre de volums físics.

[197] 8 v. en 4

Si les pàgines, fulls o columnes són dins un estoig⁴⁹ o un portafolis,⁵⁰ s'ha de fer constar aquest suport.

[198] 2 estoigs

[199] 1 portafolis

2.10.1.1.b) El nombre de pàgines o fulls s'obté comptant-los fins al darrer que està imprès, seguint la numeració de l'obra (si en porta), encara que no porti número (com ara la pàgina del colofó, per exemple); per raons pràctiques, es prescindeix del fet que els editors hagin tingut en compte en la numeració les pàgines de respecte dels inicis de l'obra (les quals, de fet, no s'han de comptar). El nombre de pàgines es compon amb xifres aràbigues i, si escau, es posen punts per separar els milers («00.000 p.»).

Si hi ha doble numeració, en xifres romanes i en xifres aràbigues, el recompte de pàgines o fulls es fa separatament i s'indica també separatament; les xifres romanes es componen en caixa alta⁵¹ i se separen de l'altra quantitat amb una coma i un espai.⁵² Les pàgines o fulls de làmines s'indiquen també a part.

49. L'*estoig* és una capsa que conté material enquadrernat o sense enquadrernar, o bé fascicles.

50. El *portafolis* consta generalment de dues cobertes unides per la part posterior i lligades per l'anterior, la superior i/o la inferior.

51. Criteri divergent del de les AACR2, que prescriuen l'escriptura en caixa baixa de les xifres romanes que representen el nombre de pàgines o fulls (cf. § C.2B3, p. 721).

52. El nombre de pàgines escrit amb xifres aràbigues ha de ser forçosament parell, encara que la darrera pàgina d'aquest conjunt estigui en blanc, perquè la suma dels dos nombres ha de coincidir amb el nombre total de pàgines real del volum.

- [200] 273 p.
- [201] XVI, 249 p.
- [202] 10 fulls solts
- [203] 300 fulls en braille
- [204] X, 35 p., 12 fulls de làm.

Si els fulls o pàgines no estan numerats, el nombre es compon entre claudàtors. Si no es pot determinar exactament aquest nombre, s'anteposa l'abreviatura *ca.* (*circa*, 'al voltant de') a aquesta quantitat.⁵³

- [205] [93] p.
- [206] XII, 217 p., [5] fulls plegats de làm.
- [207] *ca.* 300 p.

En el cas d'obres multivoluminars, el nombre de pàgines s'afegeix entre parèntesis a continuació del nombre de volums; si es vol ser més precís, en comptes de posar el nombre total de pàgines, es pot indicar la distribució de pàgines o fulls per volum, o, simplement, s'omet (ex., [196*a*]).

- [196*b*] 3 v. (3.497 p.)
- [196*c*] 3 v. (X, 1.840 p.; VI, 794 p.; VI, 891 p.)

De vegades, el document conté columnes numerades, en comptes de numerar les pàgines. El sistema que s'hi aplica és el mateix que en el cas de les pàgines.

- [208] 250 columnes

En les referències de parts d'obra, les pàgines inicial i final es componen amb xifres aràbigues, i no es posa cap punt per separar els milers («p. 0000-0000»).

- [209] CASTANYER, Laia; ROMA, Núria. «Metodologia i recursos en la correcció i l'assessorament». A: *III Seminari de Correcció de Textos: La terminologia i la correcció de textos*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2006, p. 59-83.

2.10.1.1.c) En el cas dels enregistraments magnètics o electrònics, es dona la indicació de l'extensió de l'obra que correspongui en cada cas.

- [210*a*] 1 microfitxa
- [211*a*] 1 casset sonora
- [212*a*] 3 discs sonors
- [213*a*] 2 bobines de pel·lícula
- [214*a*] 2 videobobines

Si es vol, es pot especificar el nombre de components o la durada associats a l'extensió de l'obra.

- [210*b*] 1 microfitxa (110 fotogrames)
- [211*b*] 1 casset sonora (30 min)
- [212*b*] 3 discs sonors (1 h, 30 min)
- [213*b*] 2 bobines de pel·lícula (114 min)
- [214*b*] 2 videobobines (43 min, 47 min)
- [214*b'*] 2 videobobines (*ca.* 45 min cada una)

També en el cas d'enregistraments magnètics o electrònics, se solen indicar altres dades físiques relatives al suport o al format. Aquesta informació és precedida de dos punts.

53. Les ACCR2 componen aquesta abreviatura en lletra rodona.

- [212c] 3 discs sonors (90 min): analògics, 33 1/3 rpm, estèreo
 [213c] 2 bobines de pel·lícula (114 min): b/n
 [214c] 2 videobobines (ca. 45 min cadascuna): format VHS

2.10.1.2. EL MATERIAL D'ILLUSTRACIÓ EN LES MONOGRAFIES

Si la monografia conté il·lustracions, es pot fer constar afegint al nombre de pàgines o folis l'abreviatura *il·l.* ('il·lustrat')⁵⁴ després de dos punts i un espai. Si es vol especificar el tipus d'il·lustració que conté, es poden fer servir, en comptes de l'abreviatura genèrica o a continuació d'aquesta —si n'hi ha d'altres classes—, termes com ara *mapes*, *plànols*, *retrats*, *formularis*, etc., que, a més, es poden determinar amb un nombre o especificar amb l'abreviatura *col.* ('[en] color').

- [215a] 531 p.: *il·l.*
 [215b] 531 p.: *il·l.*, *mapes*
 [216] 667 p.: 210 *mapes*
 [217] XV, 325 p.: *retrats col.*

2.10.1.3. LES DIMENSIONS EN LES MONOGRAFIES

En les monografies s'acostuma a donar tan sols la dimensió en alçària del volum, que s'arrodoneix al centímetre superior: p. ex., si fa 15,3 centímetres, es fan constar «16 cm». Si el document està enquadrernat, es dona la mida de l'alçària de l'enquadrernació, i si no ho està, la del document mateix, precedida d'un punt i coma i un espai. En els documents que fan menys de 10 cm d'alçària, es dona la mida en mil·límetres («88 mm»).

- [218] XII, 667 p.; 17 cm
 [219] 27 p.; 88 mm

Si es vol, es pot afegir a les dimensions del volum el format en forma abreujada entre parèntesis.

- [220] 23 cm (4t)

Si l'amplària del volum és més petita que la meitat de l'alçària, es donen totes dues dimensions, separades per un signe de multiplicar amb un espai a cada banda (alçària × amplària).

- [221] 55 p.; 20 × 8 cm

Així mateix, si l'amplària del volum és més gran que l'alçària, es donen també totes dues dimensions, amb la mateixa disposició (alçària × amplària).

- [222] 132 p.; 10 × 24 cm

En obres multivoluminars en què hi ha volums de mides diferents, s'indiquen les dimensions del més petit i les del més gran separades per un guionet.

- [223] 3 v.: 885 p.; 17-20 cm
 [224] 5 v.: 1.301 p.; 24 × 17 - 26 × 20 cm

54. Les AACR2 recomanen —incorrectament, des del punt de vista de la composició de les abreviacions— de fer servir *il* com a abreviatura.

En el cas d'enregistraments magnètics o electrònics, se solen indicar també les mides més habituals, especialment quan serveixen per distingir formats del mateix suport material. Aquesta informació és precedida d'un punt i coma.

- [212*d*] 3 discs sonors (90 min): analògics, 33 1/3 rpm, estèreo; 25-30 cm
[213*d*] 2 bobines de pel·lícula (114 min): b/n; 70 mm

2.10.1.4. EL MATERIAL D'ACOMPANYAMENT EN LES MONOGRAFIES

És opcional indicar el material d'acompanyament que conté l'obra.

El material d'il·lustració pot constituir material d'acompanyament de les monografies si no hi va unit físicament i d'una manera indestruïble.

Aquesta informació va a continuació de les dimensions o del nombre de pàgines i és precedida per un signe més amb un espai a cada costat.

- [225*a*] 345 p.: il·l.; 24 cm + 5 mapes⁵⁵
[225*b*] 345 p. + 5 mapes
[226*a*] 501 p.: il·l. col.; 30 cm + 2 CD-ROM⁵⁶
[226*b*] 501 p. + 2 CD-ROM
[227] 13 p.; il·l.; 17 cm + 1 v. (23 p.: mapes col.; 37 cm)

2.10.1.4.a) La informació relativa a documents suplementaris

Si es considera interessant de consignar alguns o tots els documents suplementaris (incloent-hi els d'acompanyament i els relacionats) dependents del document descrit, s'han de descriure i puntuar tal com indiquen els exemples que segueixen.

- [228] 20 fot.: col.; 13 cm + 1 v.
[229] 2 v.: il·l.; 17 cm + 1 atles (53 p.; 24 cm)

2.10.1.4.b) La informació relativa a obres compostes de diversos tipus de material

Quan una obra és formada per dos o més components que pertanyen a diversos tipus de material, com ara un text imprès i un enregistrament sonor, cal esmentar-los tots dos.

Si el component predominant és el text imprès, cal afegir a la referència les dades del component subsidiari a continuació de la descripció física del document (cf. § 2.10).

- [230] 3 v.: il·l. [Amb 1 CD-ROM en una butxaca al final del vol. 3]

2.10.2. La descripció física en les publicacions en sèrie

La descripció física en les publicacions en sèrie se situa al final de la referència, abans del número normalitzat. Si li correspon d'anar darrere d'un punt, la inicial absoluta s'ha d'escriure amb majúscula.

2.10.2.1. L'EXTENSIÓ DELS DOCUMENTS EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

En el cas de publicacions en sèrie en curs de publicació, es pot donar la DEM a què pertany la publicació (cf. § 2.6.1.4.b). Per a la llista de DEM, cf. § 2.8.2.

55. La indicació que l'obra està il·lustrada («il·l.») és opcional, com també ho és la dimensió (es pren de referència la mida més llarga, que generalment és la vertical).

56. L'abreviatura «il·l. col.» significa 'il·lustrat en color'.

- [231] Panells murals
- [232] Volums⁵⁷
- [233] Números⁵⁸

Si és una publicació en sèrie completa, s'hi anteposa el nombre de parts escrit amb xifres aràbigues.

- [234] 30 panells murals
- [235] 114 volums
- [236] 82 números

En les referències de parts d'obra, les pàgines inicial i final es componen amb xifres aràbigues, i no es posa cap punt per separar els milers («p. 0000-0000»).

- [237] SALLENT, Àngel. «Noms de bolets en català». *Butlletí de Dialectologia Catalana* [Barcelona: Institut d'Estudis Catalans], vol. iv (gener-juny 1916), p. 23-26.

2.10.2.2. ELS MATERIALS D'ILLUSTRACIÓ EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Per a la menció de materials d'illustració i altres dades físiques de les publicacions en sèrie s'apliquen els mateixos criteris que per a les monografies (cf. § 2.10.1.2).

- [238] *Avui* [Barcelona: Premsa Catalana] (23 abril 1976 -). Il·l.; 47 cm + suplement. També disponible en línia a: <<http://www.avui.com>> [Consulta: 1 abril 2005].

2.10.2.3. LES DIMENSIONS EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Per a la menció de les dimensions de les publicacions en sèrie s'apliquen els mateixos criteris que per a les monografies (cf. § 2.10.1.3).

- [239] *El Temps* [València: Edicions del País Valencià] (4-10 abril 1984 -). [28] p.: il·l.; 28 cm.

2.10.2.4. EL MATERIAL D'ACOMPANYAMENT EN LES PUBLICACIONS EN SÈRIE

Per a la menció del material d'acompanyament en les publicacions en sèrie s'apliquen els mateixos criteris que per a les monografies (cf. § 2.10.1.4).

- [240] Números: il·l.; 20 cm + diapositives (publicació en sèrie en curs)
- [241] 114 v.; il·l. (algunes col.); 30 cm + fullets (publicació en sèrie completa)
- [242] *El Punt: Diari Independent, Català, Comarcal i Democràtic* [Barcelona: Comit Premsa] (30 novembre 2003 -). Il·l.; 42 cm + suplement. També disponible en línia a: <<http://www.vilaweb.cat/www/elpunt>> [Consulta: 30 maig 2006].

2.11. La informació sobre la col·lecció

La *col·lecció* és un grup d'obres o documents independents relacionats els uns amb els altres pel fet que cada document porta, a més del seu títol propi, un títol col·lectiu que s'aplica al grup com un tot. Els documents individuals poden anar numerats o no anar-hi.

De vegades hi ha col·leccions que són seccions o parts d'altres col·leccions. El títol de la subcol·lecció pot dependre o no del títol de la col·lecció principal.

57. Les AACR2 escriuen abreujades les DEM *números* («núm.»), *parts* («pts.») i *volums* («v.»).

58. Les AACR2 escriuen abreujada aquesta DEM: «núm.».

Cal tenir en compte que les publicacions en sèrie també poden pertànyer a una col·lecció.

La informació relativa a la col·lecció, en general, és prescindible en les bibliografies que no pretenen una descripció exhaustiva de l'obra. Així, en les referències dels § 3-11 ha estat omesa.

2.11.1. *El títol propi de la col·lecció*

El títol de la col·lecció s'ha de transcriure tal com es troba en l'obra editada, per bé que, per convenció, escrivim la inicial absoluta de tot el títol i els mots no gramaticals que conté amb la inicial en majúscula.⁵⁹

- [243] El Balanci
- [244] Llengua i Text

2.11.2. *La puntuació del títol de la col·lecció*

La informació relativa a la col·lecció s'emmarca entre parèntesis després de l'any d'edició; entre l'any i el parèntesi hi ha d'haver un punt i un espai.

- [245] ARTIGAS, ROSA; BELLÈS, JOAN; GRAU, MARIA. *Tipotext: Una tipologia de textos de no-ficció*. Barcelona: Eumo: Universitat de Vic, 2003. (Llengua i Text; 8)

2.11.3. *La numeració dins la col·lecció*

El número de l'obra publicada dins la col·lecció se separa del títol d'aquesta mitjançant un punt i coma. És preferible compondre el número tal com figura en l'obra.

- [246] ARTIGAS, ROSA; BELLÈS, JOAN; GRAU, MARIA. *Tipotext: Una tipologia de textos de no-ficció*. Barcelona: Eumo: Universitat de Vic, 2003. (Llengua i Text; 8)
- [247] LORENTE, MERCÈ. «La lexicografia teòrica: els prototips de diccionaris». A: *Miscel·lània Germà Colón*. Vol. 6. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat [et al.], 1996 (Estudis de Llengua i Literatura Catalanes; XXXIII), p. 339-363.

2.11.4. *La informació sobre la subcol·lecció*

Si una obra pertany a una subcol·lecció, cal donar primer les dades de la col·lecció i, a continuació, les de la subcol·lecció. S'han de separar les primeres de les segones amb un punt.

- [248] BADIA I MARGARIT, ANTONI M. *Gramàtica catalana*. Madrid: Gredos, 1962. 2 v. (Biblioteca Románica Hispánica; III. Manuales; 10)

2.12. *La informació complementària o addicional*

De vegades convé afegir informació complementària a la referència bibliogràfica estricta, com ara el nom del traductor/ra o el nom de l'editor/ra (en una obra que ja porta autor/a), la menció de l'edició prínceps o l'edició que es fa servir, etcètera.

59. Atès que el fet de compondre el nom de la col·lecció i de la subcol·lecció en minúscula, llevat de la inicial absoluta de tot el nom (p. ex., *Hores d'estudi*), fóra incoherent amb la grafia proposada per a l'esment dels noms de col·lecció dins d'un text general (vegeu el capítol VIII, § 3.3.7.4), hem decidit d'escriure aquests noms en caixa alta i baixa.

Una part d'aquesta informació ha estat descrita i situada dins la referència bibliogràfica en els epígrafs precedents. La resta es pot posar entre claudàtors al final de tot de la referència. Tan sols el número normalitzat segueix la informació addicional.

2.12.1. L'ordre de la informació

Els mots introductoris de la informació complementària o addicional («Adaptació de», «Basat en», «Traducció de», «Publicat originalment», «Títol original», «Continua», etc.) se separen del contingut principal de la informació amb un espai, i amb un punt de la informació següent. Si hi ha més d'una d'aquestes informacions, es disposen per l'ordre en què figuren les dades bàsiques corresponents en la resta de la referència bibliogràfica (v. l'exemple [108]). (Les AACR2 posen dos punts davant el contingut pral.)

2.12.2. Notes que esmenten altres edicions o altres obres

De vegades interessa explicitar la primera de totes les edicions de les obres llistades. En aquests casos, es tracta aquesta informació com a informació addicional al final de la referència bibliogràfica.

- [249] ANDREU, Joan. *Manual de documents i llenguatge administratius*. 2a ed., rev. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I, 2004. [1a ed., 2003]

2.12.3. Notes relatives a les reproduccions facsímil o fotocopiades

Els facsímils i les reproduccions fotocopiades de documents es referencien com a edicions independents de l'obra original, però s'indica aquesta condició especial de la reproducció en el lloc que correspon en cada cas, com hem vist als § 2.7.1.1 i 2.7.1.2.

2.13. La informació relativa al número normalitzat

2.13.1. El número normalitzat en les monografies

Si es vol donar el número normalitzat internacional de llibre (ISBN) o qualsevol altre número normalitzat reconegut internacionalment del document descrit (com ara el DOI, *digital object identifier* 'identificador d'objectes digitals'), s'ha de fer constar al final de tot de la referència bibliogràfica, precedit de la sigla genèrica corresponent que identifica de quina mena de número es tracta. La menció del número normalitzat és precedida d'un punt (llevat que li pertoqui anar darrere la menció de la col·lecció) i acaba també amb un punt.

- [250] VILA, Marc-Aureli. *Aportació a la terminologia geogràfica catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Geografia, 1998. ISBN 84-7283-400-X.

- [251] MONZÓ, Esther [ed.]. *Les plomes de la justícia: La traducció al català dels textos jurídics*. Barcelona: Pòrtic, 2006. (Biblioteca Universitària; 47) ISBN 84-9809-010-5.

Si un document porta més d'un número d'aquest tipus, es pot donar el que es refereix exclusivament al document que es descriu o bé es poden donar tots, però cal ser coherent al llarg de tota la bibliografia. En aquest cas, cal emmarcar amb parèntesis l'especificació del document a què es refereix cada número.

De tota manera, si no hi ha una raó que faci imprescindible l'aparició d'aquests números, és preferible ometre'ls, perquè poden sobrecarregar innecessàriament la informació de cadascuna de les referències.

- [252] ~ BADIA I MARGARIT, Antoni M. *Gramàtica catalana*. Madrid: Gredos, 1962. 2 v. (Biblioteca Románica Hispánica; III. Manuales; 10) ISBN 84-249-1123-7 (o. c. en rústica). ISBN 84-249-1124-5 (o. c. en tela). ISBN 84-249-1125-3 (vol. I en rústica). ISBN 84-249-1126-1 (vol. I en tela). ISBN 84-249-1127-X (vol. II en rústica). ISBN 84-249-1128-8 (vol. II en tela).

2.13.2. El número normalitzat en les publicacions en sèrie

Com en el cas de les monografies, és opcional fer constar el número normalitzat. Tanmateix, si es vol fer constar el número normalitzat internacional de publicació en sèrie (ISSN) o qualsevol altre número normalitzat reconegut internacionalment de la publicació en sèrie descrita, s'ha de posar al final de tot de la referència bibliogràfica, precedit de la sigla genèrica corresponent que identifica de quina mena de número es tracta. La menció del número normalitzat és precedida d'un punt (llevat que li pertorqui anar darrere la menció de la col·lecció) i acaba també amb un punt.

- [253] *ISSN compact* [recurs electrònic]. [París]: Chadwyck-Healey, [1992]- . Disc òptic (CD-ROM). ISSN 1018-4783.

Si un document porta més d'un número d'aquest tipus, es pot donar el que es refereix exclusivament al document que es descriu o bé es poden donar tots, però cal ser coherent al llarg de tota la bibliografia. En aquest cas, cal emmarcar amb parèntesis l'especificació del document a què es refereix cada número.

De tota manera, si no hi ha una raó que faci imprescindible l'aparició d'aquests números, és preferible ometre'ls, perquè poden sobrecarregar innecessàriament la informació de cadascuna de les referències.

De vegades, els editors fan constar al costat de l'ISSN el *títol clau* de la publicació en sèrie,⁶⁰ que pot coincidir amb el títol propi del document. És opcional de fer-l'hi constar, però s'han de tractar de la mateixa manera totes les publicacions que l'indiquen.

En la referència bibliogràfica, aquesta informació adjunta a l'ISSN se situa després d'aquest, separada amb un signe igual (deixant un espai a cada costat d'aquest signe). El títol clau es compon en lletra cursiva, perquè quedi clar que es tracta d'un títol, ni que sigui abreujat.⁶¹

- [254] ISSN 0340-0352 = *IFLA Journal* [255] DOI: 10.2436/15.2503.02.9

La llista d'obres que figura en l'*Apèndix.pdf* del CD-ROM (p 135-247) ha estat actualitzada fins al 31.7.2008.

3. Manuals i formularis

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 137-152).

60. El *títol clau* és el nom únic assignat a una publicació en sèrie pel sistema internacional de dades seriadades (*International Serials Data System*, ISDS). La versió catalana de les AACR2 compon, erròniament, els dos mots d'aquest terme compost mitjançant un guionet («títol-clau»).

61. Les AACR2 componen en lletra rodona el títol clau.

4. Reculls lexicogràfics generals monolingües

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 152-154).

5. Reculls lexicogràfics generals plurilingües

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 154-161).

6. Reculls lexicogràfics específics

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 161-169).

7. Vocabularis i diccionaris especialitzats

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 169-238).

8. Altres publicacions relacionades amb el llenguatge administratiu i jurídic

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 238-241).

9. Publicacions en sèrie

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 241-242).

10. Reculls bibliogràfics

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 242-243).

11. Altres publicacions

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 243-246).

12. Metacercadors lingüístics

Vegeu el CD-ROM adjunt (*Apèndix.pdf*, p. 247).

MANUAL
LA REDACCIÓ I L'EDICIÓ DE TEXTOS
D'ESTIL